

**VILNIAUS UNIVERSITETO
MEDICINOS FAKULTETO TARYBA**

**NUTARIMAS
DĖL INDIVIDUALIŲJŲ - BENDRŲJŲ UNIVERSITETINIŲ STUDIJŲ DALYKŲ
APRAŠŲ TVIRTINIMO**

2026 m. spalio 2 d. Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

Vadovaudamasi Individualiųjų studijų ir studijų programos pasirenkamųjų dalykų (modulių) įgyvendinimo Vilniaus universitete tvarkos aprašo, patvirtinto Vilniaus universiteto studijų prorektorius 2023 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. R-151 „Dėl Individualiųjų studijų ir studijų programos pasirenkamųjų dalykų (modulių) įgyvendinimo Vilniaus universitete tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Vilniaus universiteto studijų prorektorius 2026 m. kovo 19 d. įsakymo Nr. R-303 redakcija), 9 punktu, ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto nuostatų, patvirtintų Vilniaus universiteto senato 2017 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. S-2017-4-6 „Dėl Medicinos fakulteto nuostatų tvirtinimo“ (Vilniaus universiteto senato 2026 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. SPN-34 redakcija), 21 punktu ir 23.20 papunkčiu bei atsižvelgdama į Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekaną 2026 m. rugsėjo 23 d. teikimą Nr. 1.5.41 E-150000-V-26915 „Dėl Individualiųjų – bendrųjų universitetinių studijų dalykų aprašų 2026/2027 m. m. pavasario semestru tvirtinimo“, Medicinos fakulteto taryba

n u t a r i a patvirtinti pridedamus individualiųjų – bendrųjų universitetinių studijų dalykų (modulių) aprašus (toliau – aprašai):

1. Aprašus, neturinčius pasirinkimo apribojimų:

1.1. Krašto apsaugos, krizių ir ekstremalių situacijų šiuolaikiniai iššūkiai ir praktiniai sprendimai (koordinuojantis dėstytojas prof. dr. Mindaugas Šerpytis);

1.2. Psichoaktyviosios medžiagos: poveikis, priklausomybė, prevencija (koordinuojantis dėstytojas prof. dr. Robertas Badaras);

1.3. Žmogaus praeitis: genai, kalba, kultūra (koordinuojanti dėstytoja doc. dr. Ingrida Domarkienė);

1.4. Lygios galimybės ir nediskriminavimas sveikatos priežiūroje (koordinuojanti dėstytoja lekt. Jurgita Stirblienė);

1.5. Psychology of Health Behavior (koordinuojanti dėstytoja doc. dr. Brigita Miežienė);

1.6. Regos reabilitacija (koordinuojantis dėstytojas doc. dr. Saulius Galgauskas);

1.7. University Transition and Mental Health Awareness (koordinuojanti dėstytoja prof. dr. Sigita Lesinskienė);

1.8. Universalus dizainas ir neįgaliųjų aplinkos pritaikymas (koordinuojanti dėstytoja doc. dr. Aušra Adomavičienė).

2. Aprašus, turinčius pasirinkimo apribojimus:

2.1. Žaizdų tipai, klinikinis vertinimas ir gydymo principai (koordinuojanti dėstytoja lekt. Violeta Senavaitienė);

- 2.2. Transplantacijų chirurgija (koordinuojanti dėstytoja doc. dr. Aistė Kielaitė-Gulla);
- 2.3. Transplant Surgery (koordinuojanti dėstytoja doc. dr. Aistė Kielaitė-Gulla).

**VILNIAUS UNIVERSITETO MEDICINOS FAKULTETO
DEKANAS**

Medicinos fakulteto tarybai

**TEIKIMAS
DĖL INDIVIDUALIŲJŲ – BENDRŲJŲ UNIVERSITETINIŲ STUDIJŲ DALYKŲ APRAŠŲ
TVIRTINIMO**

Vadovaudamasis Individualiųjų studijų ir studijų programos pasirenkamųjų dalykų (modulių) įgyvendinimo Vilniaus universitete tvarkos aprašo, patvirtinto Vilniaus universiteto studijų prorektorius 2023 m. liepos 28 d. įsakymo Nr. R-293 redakcija, 9 ir 11 punktais, ir atsižvelgdamas į Vilniaus universiteto medicinos fakulteto tarybos 2024 m. vasario 27 d. nutarimu Nr. (1.13 E) 150000-TPN-17 „Dėl individualiųjų studijų programų planų tvirtinimo“ patvirtintą Individualiai pasirenkamųjų dalykų sąrašą,

t e i k i u Tarybai svarstyti nutarimo „Dėl Individualiųjų – bendrųjų universitetinių studijų dalykų aprašų 2026/2027 m. m. pavasario semestru tvirtinimo“ projektą.

Paaiškinu, kad Tarybai teikiami 2026/2027 m. m. pavasario semestre planuojamų dėstyti individualiųjų – bendrųjų universitetinių studijų dalykų aprašai. Aprašai yra pataisyti sulaukus Individualiųjų – bendrųjų universitetinių studijų dalykų aprašų turinio vertinimo komisijos pastabų.

PRIDEDAMA:

1. Individualiųjų – bendrųjų universitetinių studijų dalykų (modulių) aprašai (11 aprašų).
2. Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto tarybos nutarimo „Dėl Individualiųjų – bendrųjų universitetinių studijų dalykų aprašų 2026/2027 m. m. pavasario semestru tvirtinimo“ projektas, 1 lapas.

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Krašto apsaugos, krizių ir ekstremalių situacijų šiuolaikiniai iššūkiai ir praktiniai sprendimai	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): Prof. Mindaugas Šerpytis Kiti: Klinikinės medicinos instituto Anesteziologijos ir reanimatologijos klinikos dėstytojai	Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas, Anesteziologijos ir reanimatologijos klinika

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji pakopa ir vientisosios studijos	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Pavasario ir rudens	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	58	77

Dalyko (modulio) tikslas		
Igyti žinių apie krašto apsaugos, krizių bei ekstremalių situacijų valdymo sistemą ir kiekvieno Lietuvos Respublikos piliečio vaidmenį joje; susipažinti su galimomis grėsmėmis karo, krizių ar ekstremalių situacijų metu, jų padaroma žala sveikatai ir pirma pagalbą nukentėjusiajam. Šio studijų dalyko (modulio) tikslas yra ugdyti pilietišką, krašto apsaugai, krizėms ir ekstremalioms situacijoms pasirengusį, žmogų. Komunikacija su studentais vykdoma per VMA kanalą ir VU elektroniniu paštu.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- Gebės paaiškinti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos, krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo sistemos struktūrą, pagrindinius veikėjus, jų kompetencijas ir tarpusavio sąveiką nacionaliniu bei tarptautiniu (NATO, ES) lygmenimis. - Gebės apibūdinti ir palyginti pagrindines šiuolaikines karines, hibridines ir technologines grėsmes, įskaitant konvencinį, asimetrinį ir hibridinį karą, bepiločių sistemų	Paskaitos su vaizdine medžiaga, diskusijos, savarankiškas darbas.	Egzamino metu bus vertinamos žinios apie krašto apsaugos, krizių bei ekstremalių situacijų valdymo sistemą ir kiekvieno Lietuvos Respublikos piliečio vaidmenį joje.

panaudojimą, masinio naikinimo ginklus bei propagandos ir psichologinio poveikio priemones. • Gebės nusakyti ir paaiškinti krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo ciklo etapus (prevencija, pasirengimas, reagavimas, padarinių šalinimas, veiklos tęstinumas) bei jų teisinį reguliavimą Lietuvoje. • Gebės paaiškinti sveikatos sektoriaus parengties krizėms organizavimo principus, civilinių erdvių pritaikymą sveikatos priežiūrai ekstremaliomis sąlygomis bei tarptautinių mechanizmų reikšmę sistemos atsparumui. • Žinos gyventojų pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms principus, tinkamas savisaugos priemones, evakuacijos sprendimus ir elgseną krizių metu. • Žinos pirmosios ir taktinės medicinos pagalbos principus, įskaitant traumų, apsinuodijimų ir kitų kritinių būklių valdymą, pradinį gaivinimą ir gaivinimą specialiose situacijose bei etinius sprendimus ekstremalių situacijų metu. • Žinos karo metu vykstančius psichologinius reiškinius ir psichologinio atsparumo svarbą bei ugdymo principus.		
---	--	--

Temos	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiškų studijų laikas ir užduotys
-------	----------------------------	---

	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Lietuvos kariuomenės struktūra, pagrindinės pajėgų rūšys ir užduotys (Sausumos, Oro, Jūrų ir Specialiųjų operacijų pajėgos). Lietuvos kariuomenės kariniai laipsniai bei jų seka (nuo kareivių/jūreivių iki aukštesniųjų karininkų).	2						2	3	Literatūros analizė: Lietuvos kariuomenė. https://kariuomene.lt
2. Sveikatos priežiūros personalo funkcijos ir vaidmuo krizės atveju. Mitas apie „krizės herojų“.	2						2	3	Literatūros analizė: Post ER et al. A Multisite Investigation of Areas for Improvement in COVID-19 Surge Capacity Management. Health Secur. 2023 Sep-Oct;21(5):333-340. doi: 10.1089/hs.2023.0019. Chaffee M. Willingness of Health Care Personnel to Work in a Disaster: An Integrative Review of the Literature. Disaster Medicine and Public Health Preparedness. 2009;3(1):42-56. doi:10.1097/DMP.0b013e31818e8934 Cox Z et al. The Disaster Research Center at the University of Delaware:: The World's First Center for the Social Scientific Study of Disaster. Dela J Public Health. 2019 Oct 28;5(4):44-48.
3. Ekstremalios situacijos ir kaip joms pasiruošti. Pasiruošimo ekstremaliai situacijai planavimas, galimi scenarijai, evakuacijai skirtos kuprinės sudėtis, namų atsargos, slėptuvės, pavojingi objektai, elgsena ekstremalios situacijos metu.	2						2	3	Literatūros analizė: Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerija. LT72 – Lietuvos pasirėngimas ekstremalioms situacijoms. https://www.lt72.lt https://lt72.lt/wp-content/uploads/2022/03/Svarbiausia-zinoti.pdf

								https://lt72.lt/kolektyvin-es-apsaugos-statinu-zemelapis/ https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/saugus-miestas/civiline-sauga/ https://vilnius.lt/savivaldybe/saugus-miestas/civiline-sauga/priedangos-kolektyvines-apsaugos-statiniai https://civsauga.lt/ekstremaliuju-situaciju-valdymas/sleptuves-priedangos/ https://vilnius.lt/savivaldybe/kovas
4. Išgyvenimas kaip vienas pagrindinių žmogaus instinktų, leidžiančių susidoroti su ekstremaliomis situacijomis ir išlikti gyviems net tada, kai aplinkybės tampa itin nepalankios. Kaip išlaikyti ramybę ištikus krizei, kaip pasirengti veiksmų planą, mokėti prisitaikyti, pasirūpinti maisto, vandens ir pirmosios pagalbos atsargomis bei palaikyti ryšį su artimaisiais ir bendruomene.	2					2	3	Literatūros analizė: https://lt72.lt/
5. Bepiločių (dronų) sistemų istorija, jų reikšmė ir panaudojimas šiuolaikiniame kare. Ukrainos sausumos pajėgose naudojamos sistemos, jų vystymosi tendencijos bei perspektyvos.	2					2	2	Literatūros analizė: A. Kumpis. Dronų karas. 2025, ISBN-10: 2538-7820
6. Atsparumas kasdienybėje - kaip sukurti sistemas, pasirengusias iššūkiams. Pasirengimo ekstremalioms situacijoms planavimas, pasirengimas, resursų vertinimas ir veiklos modelio adaptavimas asmens sveikatos priežiūros įstaigos lygmeniu. 5P modelis. „Ligoninės-tvirtovės“ koncepcija. Civilinių erdvių pritaikymas sveikatos priežiūrai ekstremalių situacijų atveju (pandemijų, karo).	2					2	2	WHO. Health care and underground hospital services in the war context. Underground shelters: safety and design requirements. https://iris.who.int/server/api/core/bitstreams/8509c134-ec14-45b1-8114-41bfa8cfd75/content Partners In Health. Five S's: essential elements for strong health systems Partners In Health. 2021. https://www.pih.org/article/pihs-five-essential-elements-strong-health-systems. Horn ZB et al. The SHARE-HRS 4S² Model of Surge Capacity in Humanitarian Health

									Care Response Settings: A Revised Model Informed by Lived Experiences. Prehosp Disaster Med. 2025 Jun;40(3):162-168. doi: 10.1017/S1049023X25101210.
7. Masinio naikinimo ginklai. Branduolinis ginklas, jo žeidžiantys faktoriai ir apsauga nuo jų.	2						2	2	Literatūros analizė: https://lt72.lt/kaip-elgtis-jei-ivyktu-atomines-elektrines-avarija/
8. Jonizuojančios radiacijos poveikis. Ūminis radiacinis sindromas. Vidinė tarša.	2						2	2	Literatūros analizė: https://lt72.lt/kaip-elgtis-jei-ivyktu-atomines-elektrines-avarija/
9. Kovinės nuodingosios medžiagos (KNM): klasifikacija, charakteristika. Cheminio užteršimo židiny.	2						2	2	Literatūros analizė: Geoffrey Hunt, Tamar M.J. Antin, and Vibeke Asmussen Frank. <i>The Routledge Handbook of Intoxicants and Intoxication, 2022</i>
10. Nervus paralyžiuojančios KNM. Odą žeidžiančios KNM.	2						2	3	Literatūros analizė: Geoffrey Hunt, Tamar M.J. Antin, and Vibeke Asmussen Frank. <i>The Routledge Handbook of Intoxicants and Intoxication, 2022</i>
11. Odą žeidžiančios KNM, toksių plaučių edemą sukeliančios KNM, cianidai ir cianogenai.	2						2	3	Literatūros analizė: Geoffrey Hunt, Tamar M.J. Antin, and Vibeke Asmussen Frank. <i>The Routledge Handbook of Intoxicants and Intoxication, 2022</i>
12. Riausių malšinimo KNM. Diversiniai nuodai. Panaudojimo galimybės, apžvalga.	2						2	2	Literatūros analizė: Geoffrey Hunt, Tamar M.J. Antin, and Vibeke Asmussen Frank. <i>The Routledge Handbook of Intoxicants and Intoxication, 2022</i>
13. Psichotropinės medžiagos kare.	2						2	3	Literatūros analizė: Geoffrey Hunt, Tamar M.J. Antin, and Vibeke Asmussen Frank. <i>The Routledge Handbook of Intoxicants and Intoxication, 2022</i>
14. Ūminiai apsinuodijimai gaisro metu išsiskiriančiomis toksinėmis medžiagomis.	2						2	3	Literatūros analizė: Geoffrey Hunt, Tamar M.J. Antin, and Vibeke Asmussen Frank. <i>The Routledge Handbook of Intoxicants and Intoxication, 2022</i> ; Alarie Y. Toxicity of fire smoke. Crit Rev Toxicol. 2002

									https://doi.org/10.1080/20024091064246
15. Karinio personalo mūšio stresas ir pagrindiniai skirtumai nuo kasdieninių stresorių.	2						2	2	Literatūros analizė: Tornero-Aguilera, J. F., Stergiou, M., Rubio-Zarapuz, A., Martín-Rodríguez, A., Massuça, L. M., & Clemente-Suárez, V. J. (2024, June). Optimising combat readiness: Practical strategies for integrating physiological and psychological resilience in soldier training. In Healthcare (Vol. 12, No. 12, p. 1160). MDPI.
16. Specialaus personalo parengimo reikšmė.	2						2	3	Literatūros analizė: Nindl, B. C., Billing, D. C., Drain, J. R., Beckner, M. E., Greeves, J., Groeller, H., ... & Friedl, K. E. (2018). Perspectives on resilience for military readiness and preparedness: report of an international military physiology roundtable. Journal of science and medicine in sport, 21(11), 1116-1124.
17. Atsparumo pratybos taikos metu - iliuzija ar būtinybė.	2						2	2	Literatūros analizė: Nordstrand, A. E., Engen, H. G., Rønning, L., Gjerstad, C. L., & Adler, A. B. (2026). Psychological resilience on the frontlines: Operational Resilience Training for Ukrainian combat medics. Military Psychology, 1-11.
18. Medicinos personalo rezervo psichologinis parengtumas.	2						2	3	Literatūros analizė: Russell, D. W., Russell, C. A., Chen, H. Y., Cacioppo, S., & Cacioppo, J. T. (2021). To what extent is psychological resilience protective or ameliorative: Exploring the effects of deployment on the mental health of combat medics. Psychological services, 18(1), 51.
19. Sveikatos sektoriaus parengtis krizėms: sistema ir parengties užtikrinimas.	2						2	2	Literatūros analizė: Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos krizių

									valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“ 2022 m. gruodžio 29 d. Nr. 1317, Vilnius Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2024-07-01) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1317 (2022-12-29) „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 200 (2001-02-22) „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymo įgyvendinimo“ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-1170 (2024-11-26) „Dėl asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimo ir veiklos organizavimo įvykių, ekstremaliųjų įvykių, krizių ar ekstremaliųjų situacijų atvejais“ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-933 (2024-09-25) „Dėl Skubiosios medicinos pagalbos komandos suformavimo ir siuntimo į užsienio šalis teikti skubiosios medicinos pagalbos tvarkos aprašo patvirtinimo“ Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1313/2013/ES dėl Sąjungos civilinės saugos mechanizmo (UCPM) Major Incident Medical Management and
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

									Support (MIMMS): The Practical Approach at the Scene. 4th Edition.
20. Krizių valdymo sistema valstybės mastu kaip parengties architektūra.	2						2	2	Literatūros analizė: Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2024-11-15) Lietuvos Respublikos karo padėties įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2026-01-01) Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2026-01-02) NATO. Resilience, civil preparedness and Article 3 (NATO topic page; apima civil preparedness funkcijas ir 7 baseline requirements logiką) Europos Komisija (DG ECHO). EU Civil Protection Mechanism (mechanizmo paskirtis: prevencija, pasirengimas, reagavimas; ERCC koordinavimas) Finland (Security Committee). Security Strategy for Society (comprehensive security modelis; visuomenės–institucijų–verslo sąveika)
21. Širdies kraujagyslių ir kvėpavimo sistema, širdies ir kvėpavimo sustojimo mechanizmai, diagnostika, pradinis gaivinimas suaugusiems ir vaikams: širdies sustojimo vertinimas, kvėpavimo takų atvėrimas ir palaikymo būdai, krūtinės kompresijos, automatinio išorinio defibriliatoriaus panaudojimo algoritmas. Pirmoji pagalba užspringus.	2						2	3	Literatūros analizė: Pradinis ir specialusis suaugusiųjų gaivinimas. Būklės po gaivinimo. I. Jovaišienė, A. Aleknavičienė, D. Gineitytė-Ozolinčė, M. Svetikienė, T. Jovaiša, J. Šipylaitė. Mokomoji knyga, Vilniaus universiteto leidykla, 2023 m.
22. Specializuotas gaivinimas, grįžtamos širdies sustojimo priežastys 4T / 4 H: diagnostikos ir gydymo principai. Pagalbos teikimas skęstančiajam. Pagalbos teikimas ištikus epilepsijos priepuoliui.	2						2	3	Literatūros analizė: Pradinis ir specialusis suaugusiųjų gaivinimas. Būklės po gaivinimo. I. Jovaišienė, A.

Anafilaksija: rizikos veiksniai, simptomai, pirmoji pagalba.									Aleknavičienė, D. Gineitytė-Ozolinčė, M. Svetikienė, T. Jovaiša, J. Šipylaitė. Mokomoji knyga, Vilniaus universiteto leidykla, 2023 m.
23. Klausos pažeidimas karo metu	2						2	3	Literatūros analizė: E. Lesinskas. Ausų, nosies ir gerklės ligos. 2014, Vilniaus universiteto leidykla, ISBN: 9786094593635 https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK499851/
24. Kritinių sprendimų etika teikiant pirmąją pagalbą ekstremalių situacijų, karo ir taikos metu.	2						2	3	Literatūros analizė: European Resuscitation Council (ERC). Ethics in Resuscitation. ERC Guidelines 2025. https://www.resuscitationjournal.com/article/S0300-9572(25)00246-1/fulltext Ethics in disaster, mass casualty care, and critical care https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11029244/ WMA Statement on Medical Ethics in the Event of Disasters https://www.wma.net/policies-post/wma-statement-on-medical-ethics-in-the-event-of-disasters/ Saleh Abbas. Medical Ethics. Springer Singapore. ISBN 978-981-96-9199-9 Published: 24 July 2025 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-96-9199-9_5 Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. kovo 3 d. įsakymas Nr. V-272 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymo Nr. V-822 „Dėl gaivinimo standartų patvirtinimo“

									pakeitimo“ (TAR, 2020-03-05, Nr. 2020-04939) https://www.e-tar.lt/portal/t/legalAct/8a2537b05ec311ea931dbf3357b5b1c0
25. Karinio konflikto metu patiriamos traumos: sužeidimų tipai (šautinės, durtinės, bukos, skeveldrinės, nudegimai, smūginė trauma, trauminė amputacija, pjautiniai, durtiniai sužalojimai ir kt.), diagnostika, pirmosios pagalbos principai, pirminis žaizdų tvarkymas, pirminė pagalba lauko sąlygomis. Kulų tipai, balistinė trauma. Dubens ir ilgųjų kaulų trauma, lūžių diagnostika, imobilizacijos principai. Nudegimai: laipsniai, sunkumo vertinimas, pirmoji pagalba.	2						2	3	Literatūros analizė: M. Kocius, N. Porvaneckas, V. Uvarovas, I. Šatkauskas, S. Ryliškis. Ortopedija. Traumatologija. 2016, ISBN: 9786094596490
26. Pilvo trauma, vidinis kraujavimas: etiologija, diagnostika, pirmosios pagalbos principai taktinėje aplinkoje, sužeidimo chirurgija (angl. damage control surgery). Galvos, akių trauma: diagnostika, pirmosios pagalbos principai taktinėje aplinkoje. Kaklo trauma: rizikos veiksniai, pirminė pagalba, paciento, kuriam įtariama kaklo trauma, pozicionavimo ir ištraukimo iš automobilio principai, klinika priklausomai nuo pažeidimo lygio.	2						2	3	Literatūros analizė: M. Kocius, N. Porvaneckas, V. Uvarovas, I. Šatkauskas, S. Ryliškis. Ortopedija. Traumatologija. 2016, ISBN: 9786094596490
27. Taikos ir karo anestezilogija. Anestezilogija kaip mokslo ir praktinės medicinos sritis. Civilinės anestezilogijos praktika XXI amžiuje. Krizės ir jų valdymas anestezilogijoje. Ūminio ir lėtinio skausmo valdymas anestezilogijoje. Karo anestezilogija - civilinės anestezilogijos tėsa? Karo ir civilinės anesteziloginės praktikos palyginimas. Karo anestezilogija praktikoje: Ukrainos pavyzdžiai. Kraujo ir kraujo komponentų transfuzija.	2						2	3	Literatūros analizė: Jarrassier, L., Danguy, F., Ausset, S. et al. (2024). 2024 m. Lessons learned from the war in Ukraine for the anesthesiologist and intensivist: a scoping review. Anaesthesia Critical Care & Pain Medicine, 43(5), 101409. doi:10.1016/j.accpm.2024.101409 Mannion, R. J. And Tamosauskas, R. 2018 Pain pathophysiology and surgical management. In: R. S. C. Kerr, P. N. Patel, and M. J. Hutchinson (eds), Oxford Textbook of Neurological Surgery. Oxford: Oxford University Press, pp. 895–912. e-Pain online learning resource: https://fpm.ac.uk/e-pain

28. Taktinės medicinos principai pagal TCCC (angl. Tactical combat casualty care) standartą. Sužeisto kario apžiūra ir pirmosios pagalbos teikimo principai pagal MARCH (angl. Massive hemorrhage, Airway, Respiration, Circulation, Hypothermia / Head) algoritmą. PAWS (Pain, Antibiotics, Wounds, Splinting) algoritmas. Pranešimas apie sužeistąjį pagal MIST (Mechanism of injury, Injuries, Signs, Treatment). Taktinė sužeistojo evakuacija iš kovinės aplinkos (MEDEVAC, CASEVAC).	2						2	3	Literatūros analizė: www.deployedmedicine.com
29. Nėščiosios, gimdyvės ir naujagimio priežiūra ekstremalios situacijos metu.	2						2	3	Literatūros analizė: https://sam.lrv.lt/uploads/sam/documents/files/Veiklos_sritys/Programos_ir_projektai/Sveicarijos_parama/Neonatologines_metodikos/Naujagimio%20gaivinimas.pdf Bishop A, Dewhurst H. Military provision of maternal care in humanitarian and disaster relief operations. BMJ Mil Health. 2022 Dec;168(6):492-497. doi: 10.1136/bmj-military-2021-001993. Epub 2022 Jan 18. Gaffey MF, Waldman RJ, Blanchet K, et al. Delivering health and nutrition interventions for women and children in different conflict contexts: a framework for decision making on what, when, and how. Lancet. 2021 Feb 6;397(10273):543-554. Marije Hogeveen ir kt. European Resuscitation Council Guidelines 2025 https://www.resuscitationjournal.com/action/showPdf?pii=S0300-9572%2825%2900278-3
Iš viso	58						58	77	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
----------------------	--------------	---------------------	----------------------

Egzaminas	100	Pabaigus kursą	Testas vykdomas VMA sistemoje. Testą sudaro 60 klausimų. Klausimai apima visas dalyko temas. Testo balas formuojamas sumuojant už kiekvieną užduotį surinktus taškus: už visiškai teisingą atsakymą skiriamas pilnas numatytas balas, o už iš dalies teisingą (pvz., pasirinkus ne visus teisingus atsakymus) – proporcinga numatyto balo dalis. Rezultatas apvalinamas iki artimiausio sveikąja skaičiaus pagal matematines taisykles (pvz., 9,50 tampa 10).
-----------	-----	----------------	---

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Lietuvos kariuomenė.		Lietuvos kariuomenė.		https://kariuomene.lt
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerija		LT72 – Lietuvos pasirengimas ekstremalioms situacijoms		http://www.lt72.lt https://lt72.lt/wp-content/uploads/2022/03/Svarbiausia-zinoti.pdf https://lt72.lt/kolektyvines-apsaugos-statiniu-zemelapis/
Vilniaus savivaldybė		Civilinė sauga "Kovas" - informavimo platforma, skirta tiesiogiai pranešti apie ekstremalias situacijas bei svarbius įvykius Vilniaus mieste.		https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/saugus-miestas/civiline-sauga/ https://vilnius.lt/savivaldybe/saugus-miestas/civiline-sauga/priedangos-kolektyvines-apsaugos-statiniai https://vilnius.lt/savivaldybe/kovas
Civilinė sauga		Slėptuvės ir priedangos		https://civsauga.lt/ekstremaliu-situaciju-valdymas/sleptuves-priedangos/
A. Kumpis	2025	Dronų karas.		ISBN-10: 2538-7820 ISBN-13: 9786094942273
D. Gailienė	2004	Sunkių traumų psichologija: politinių represijų padariniai		ISBN: 9986757614
Tornero-Aguilera, J. F., Stergiou, M., Rubio-Zarapuz, A., Martín-Rodríguez, A., Massuça, L. M., & Clemente-Suárez, V. J.	2024	Optimising combat readiness: Practical strategies for integrating physiological and psychological resilience in soldier training		In Healthcare (Vol. 12, No. 12, p. 1160). MDPI.
Nordstrand, A. E., Engen, H. G., Rønning, L., Gjerstad, C. L., & Adler, A. B.	2026	Psychological resilience on the frontlines: Operational Resilience		Military Psychology, 1-11

		Training for Ukrainian combat medics		
Russell, D. W., Russell, C. A., Chen, H. Y., Cacioppo, S., & Cacioppo, J. T.	2021	To what extent is psychological resilience protective or ameliorative: Exploring the effects of deployment on the mental health of combat medics.		Psychological services, 18(1), 51.
Nindl, B. C., Billing, D. C., Drain, J. R., Beckner, M. E., Greeves, J., Groeller, H., ... & Friedl, K. E.	2018	Perspectives on resilience for military readiness and preparedness: report of an international military physiology roundtable.		Journal of science and medicine in sport, 21(11), 1116-1124.
Lietuvos Respublikos Seimas	2024	Lietuvos Respublikos Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2024 11 15)		https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TA.R.C15592B096FA/asr
Lietuvos Respublikos Seimas	2026	Lietuvos Respublikos karo padėties įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2026 01 01)		https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TA.R.C70309CDEB7B/rGVmMsexnJ
Lietuvos Respublikos Seimas	2026	Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2026 01 02)		https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.33258/asr?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=048fdadf-9f59-415c-be6b-76e9221558f8
Lietuvos Respublikos Seimas	2024	Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2024 07 01)		https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TA.R.3ED3D65F5638/asr
Lietuvos Respublikos Vyriausybė	2025	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1317 (2022-12-29) „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo (suvestinė redakcija nuo 2025 09 25)		https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/1c420e00875e11ed8df094f359a60216/asr
Lietuvos Respublikos Vyriausybė	2026	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 200 (2001-02-22) „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymo įgyvendinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2026 04 22)		https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TA.R.A4F50C2FA623/asr
M. Kocius, N. Porvaneckas, V. Uvarovas, I. Šatkauskas, S. Ryliškis.	2016	Ortopedija. Traumatologija.		Vilniaus universiteto leidykla ISBN: 9786094596490

I. Jovaišienė, A. Aleknavičienė, D. Gineitytė-Ozolinčė, M. Svetikienė, T. Jovaiša, J. Šipylaitė.	2023	Pradinis ir specialusis suaugusiųjų gaivinimas. Būklės po gaivinimo.		Mokomoji knyga, Vilniaus universiteto leidykla.
E. Lesinskas.	2014	Ausų, nosies ir gerklės ligos.		Vilniaus universiteto leidykla, ISBN: 9786094593635
Owen J. O'Neill; Kaighley Brett; Anthony J. Frank.	2023	National Library of Medicine. Ear Barotrauma.		https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK499851/
European Resuscitation Council (ERC). Ethics in Resuscitation. ERC Guidelines 2025.	2025	European Resuscitation Council (ERC) guidelines. Ethics in Resuscitation.		https://www.resuscitationjournal.com/article/S0300-9572(25)00246-1/fulltext
Tanya Egodage, Jay Doucet, Purvi Pravinchandra Patel, Matthew J Martin	2024	Ethics in disaster, mass casualty care, and critical care		Trauma Surg Acute Care Open. https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11029244/
Saleh Abbas	2025	Medical Ethics.		Springer Singapore. ISBN 978-981-96-9199-9 Published: 24 July 2025 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-96-9199-9_5
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. kovo 3 d. įsakymas Nr. V-272	2020	Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymo Nr. V-822 „Dėl gaivinimo standartų patvirtinimo“ „pakeitimo“		(TAR, 2020-03-05, Nr. 2020-04939) https://www.e-tar.lt/portal/tt/legalAct/8a2537b05ec311ea931dbf3357b5b1c0
WHO.	2025	Underground shelters and services in hospitals. Health care and underground hospital services in the war context.		https://iris.who.int/server/api/core/bitstreams/8509c134-ec14-45b1-8114-41bfa8cfbd75/content
Jarrassier, L., Danguy, F., Ausset, S. et al. (2024).	2024 m.	Lessons learned from the war in Ukraine for the anesthesiologist and intensivist: a scoping review.		Anaesthesia Critical Care & Pain Medicine, 43(5), 101409. doi:10.1016/j.accpm.2024.101409
Mannion, R. J. and Tamosauskas, R.	2018	Pain pathophysiology and surgical management		In: R. S. C. Kerr, P. N. Patel, and M. J. Hutchinson (eds), Oxford Textbook of Neurological Surgery. Oxford: Oxford University Press, pp. 895–912.

				e-Pain online learning resource: https://fpm.ac.uk/e-pain
Marije Hogeveen ir kt.	2025	European Resuscitation Council Guidelines 2025		https://www.resuscitationjournal.com/action/showPdf?pii=S0300-9572%2825%2900278-3
Post ER et al.	2023	A Multisite Investigation of Areas for Improvement in COVID-19 Surge Capacity		Management. Health Secur. 2023 Sep-Oct;21(5):333-340. doi: 10.1089/hs.2023.0019.
Chaffee M.	2009	Willingness of Health Care Personnel to Work in a Disaster: An Integrative Review of the Literature.		Disaster Medicine and Public Health Preparedness. 2009;3(1):42-56. doi:10.1097/DMP.0b013e31818e8934
Cox Z et al.	2019	The Disaster Research Center at the University of Delaware:: The World's First Center for the Social Scientific Study of Disaster.		Dela J Public Health. 2019 Oct 28;5(4):44-48. doi: 10.32481/djph.2019.10.011.
Geoffrey Hunt, Tamar M.J. Antin, and Vibeke Asmussen Frank.	2022	The Routledge Handbook of Intoxicants and Intoxication,		Alarie Y. Toxicity of fire smoke. Crit Rev Toxicol.
Papildoma literatūra				
Gustave Le Bon.	2021	Minios psichologija.		Vaga, ISBN: 9785415022007
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	2026	LT72		https://lt72.lt/kaip-elgtis-jei-ivyktu-atominės-elektrinės-avarija/
Bishop A, Dewhurst H.	2022	Military provision of maternal care in humanitarian and disaster relief operations.		BMJ Mil Health. 2022 Dec;168(6):492-497. doi: 10.1136/bmj-military-2021-001993. Epub 2022 Jan 18.
LR SAM	2014	Naujagimio gaivinimas		https://sam.lrv.lt/uploads/sam/documents/files/Veiklos_sritys/Programos_ir_projektai/Sveicarijos_parama/Neonatologines_metodikos/Naujagimio%20gaivinimas.pdf

Gaffey MF, Waldman RJ, Blanchet K, et al.	2021	Delivering health and nutrition interventions for women and children in different conflict contexts: a framework for decision making on what, when, and how.		Lancet. 2021 Feb 6;397(10273):543-554.
NATO	2024	Resilience, civil preparedness and Article 3		https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/resilience-civil-preparedness-and-article-3
Europol Komisija	2025	EU Civil Protection Mechanism		https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en
The Security Committee. Finland.	2025	Security Strategy for Society		https://turvallisuskomitea.fi/en/security-strategy-for-society/
Government Offices of Sweden.		Total defence.		https://www.government.se/government-policy/total-defence/
The Swedish Civil Contingencies Agency (MSB)	2024	In case of crisis or war. Total defence duty.		https://rib.msb.se/filer/pdf/30874.pdf
World Medical Association	2023	WMA Statement on Medical Ethics in the Event of Disasters		https://www.wma.net/policies-post/wma-statement-on-medical-ethics-in-the-event-of-disasters/

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Psichoaktyviosios medžiagos: poveikis, priklausomybė, prevencija	

Dėstytojas/a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): Prof. dr. Robertas Badaras Kitas/a (-i): Nurodytų VU padalinių dėstytojai	Medicinos fakultetas, Anesteziologijos ir reanimatologijos klinika Medicinos fakultetas, Farmacijos ir farmakologijos centras Medicinos fakultetas, Psichiatrijos klinika Medicinos fakultetas, Patologijos, teismo medicinos katedra Medicinos fakultetas, Sveikatos mokslų institutas, Visuomenės sveikatos katedra Filosofijos fakultetas, Sociologijos ir socialinio darbo institutas Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas Gyvybės mokslų centras, Biomokslų institutas, Neurobiologijos ir biofizikos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	Pavasario ir rudens semestrai	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	48	87

Dalyko (modulio) tikslas:		
Šio dalyko studijų tikslas yra ugdyti mokslu pagrįstą požiūrį į psichoaktyviųjų medžiagų sukeltas psichologines, egzistencines, tarpasmenines problemas, pokyčius fizinei ir psichikos sveikatai, keliamus iššūkius visuomenės darniam funkcionavimui.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Baigęs dalyko studijas, studentas gebės suprasti priklausomybių atsiradimo priežastis, atpažinti psichoaktyviųjų medžiagų keliamą žalą tiek artimiausioje supančioje aplinkoje, tiek bendruomenėje.	Medžiaga išdėstoma bendrųjų paskaitų metu, taikomas paskaitų – diskusijų metodas	Egzamino metu bus vertinamas psichoaktyviųjų medžiagų poveikio principų suvokimas. Už dalyvavimą diskusijose paskaitų metu gali būti pridodamas papildomas balų skaičius.
Studentas gebės suvokti ankstyvosios intervencijos metodus, pagalbos galimybes ir prevencijos svarbą.		
Studentas gebės integruoti skirtingų dėstytojų profesinės kompetencijos suformuotus požiūrius, formuos tarpdisciplininį kompleksinį problemos suvokimą.		

Kontaktinio darbo valandos	Savarankiškų studijų laikas ir užduotys
----------------------------	---

Temos	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Psichoaktyviųjų medžiagų (toliau – PAM) vartojimo problema pasaulyje ir Lietuvoje. Trumpa PAM vartojimo ir piktnaudžiavimo jomis istorija	3						3	6	Literatūros analizė: * Europos narkotikų vartojimo paplitimo ataskaita. Tendencijos ir pokyčiai (European Drug Report: Trends and Developments) Europos Sąjungos narkotikų agentūra (<i>European Union Drugs Agency</i>); einamųjų metų leidinys. * National Institute on Drug Abuse. Drugs of Abuse.
2. Priklausomybių neurobiologija	6						6	10	Literatūros analizė: * The addicted brain: understanding the neurophysiological mechanisms of addictive disorders Melissa A. Herman and Marisa Roberto, Frontiers in Integrative Neuroscience, 1 March 2015, * Neuropharmacology of addiction and how it informs treatment Anne Lingford-Hughes, Ben Watson, Nicola Kalk, and Alastair Reid, British Medical Bulletin 2010 * M.S. Gazzaniga “Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind”, W. W. Norton & Company, 2025. * Kandel E. R., Schwartz J. H., Jessell M. 2021. T. Principles of Neural Science, 1696 p.
3. PAM poveikio mechanizmai, pagrindinės grupės, trumpalaikės ir ilgalaikės vartojimo pasekmės.	7						7	13	Literatūros analizė: * National Institute on Drug Abuse. Drugs of Abuse.
4. Piktnaudžiavimas vaistais. Savigyda. Netinkamas vaistų vartojimas. Visuomenės medikalizacija.	6						6	10	Literatūros analizė: * Richard J. Cooper (2013) Over-the-counter medicine abuse – a review of the literature, Journal of Substance Use. * Novak et al. BMC Psychiatry (2016)
5. Psichologiniai priklausomybių raidos veiksniai. Psichologinės priklausomybės aiškinančios teorijos.	3						3	6	Literatūros analizė: * Bulotaitė L. Priklausomybių anatomija. 2009 * Haidtas Jonathanas. Nerimo karta. Naujoji vaikystės tikrovė: kaip ji paskatino psichikos sutrikimų protrūkį. Eugrimas, Vilnius, 2024.

6. PAM vartojimo žala psichikai. Psichikos sutrikimų pagrindiniai simptomai, sindromai. Savižudybinis elgesys, jo paplitimas, rizikos veiksniai, savižudybinis procesas, jo prevencija.	6						6	10	Literatūros analizė: * Vadovėlis Psichiatrija. Vilnius, 2003.
7. Psichostimuliatorių neurobiologija	2						2	4	Literatūros analizė: * M.S. Gazzaniga "Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind", W. W. Norton & Company, 2025 Kandel E. R., Schwartz J. H., Jessell M. 2021. T. Principles of Neural Science, 1696 p
8. Kriminologiniai PAM vartojimo aspektai	3						3	6	Literatūros analizė: *European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) and Europol (2024). Drug Markets Analysis: Key Insights for Policy and Practice.
9. PAM ir visuomenės sveikata	3						3	6	Lietuvos gyventojų PAM vartojimas ir keliama žala visuomenės sveikatai (Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento aktualiausi tyrimai, apžvalgos ir leidiniai)
10. PAM vartojimo sutrikimai: samprata, diagnostika, rizikos veiksniai, klinikinė išraiška ir pagalbos principai	6						6	10	Barkienė L., Barkus A. Priklausomybės kaukės. Vilniaus universiteto leidykla. 2024
11. Draudžiamos PAM sporte	3						3	6	Literatūros analizė: Mahendru D, Kumar S, Prakash A, Medhi B. Drugs in sport: The curse of doping and role of pharmacologist. Indian J Pharmacol. 2019 https://www.uptodate.com/contents/prohibited-nonhormonal-performance-enhancing-drugs-and-other-substances-and-methods-in-sport/print
Iš viso	48						48	87	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas – testas raštu (gali būti atliekamas VU ITPC arba nuotoliniu būdu).	100	Pabaigus kursą	Testas iš 50 klausimų. Testo klausimai uždari, apimantys visas studijuojamo dalyko temas, pateikiami penki atsakymų variantai, iš kurių tik vienas yra teisingas. Vertinimas atliekamas automatiškai pagal teisingų atsakymų skaičių ir įvertinimas apskaičiuojamas pagal nustatytą teisingų atsakymų procentinę skalę. Vertinimo balas apvalinamas iki artimiausio sveikąjo skaičiaus pagal matematines taisykles. Egzaminas išlaikomas, kai po apvalinimo surenkama ne mažiau nei 50 proc. testo metu galimų sukaupiti balų.

Aktyvumas paskaitų metu		Semestro metu	Už aktyvų dalyvavimą diskusijose, kritišką/analitinį mąstymą paskaitų metu gali būti pridedamas papildomas balų skaičius (nuo 0 iki 3): 3 balai: aktyviai dalyvauja diskusijose, teisingai atsako į klausimus, logiškai formuluoja problemas ir klausimus, teikia kritinių pastabų. 2 balai: dalyvauja diskusijose, teisingai atsako į daugumą pateiktų klausimų. 1 balas: diskusijose beveik nedalyvauja, atsako į kai kuriuos pateiktus klausimus. 0 balų: diskusijose nedalyvauja, į pateiktus klausimus neatsakinėja.
-------------------------	--	---------------	---

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas		Apie psichoaktyviasias medžiagas		http://visuomene.ntakd.lt/apie-psichoaktyviasias-medziagas.html
Laima Bulotaitė	2009	Priklausomybių anatomija		Vilnius
Algirdas Dembinskas ir kt.	2003	Psichiatrija. Vadovėlis		Vilnius
Melissa A. Herman and Marisa Roberto. Frontiers in Integrative Neuroscience	2015	The addicted brain: understanding the neurophysiological mechanisms of addictive disorders	1 March, Volume 9	https://doi.org/10.3389/fnint.2015.00018
Anne Lingford-Hughes, Ben Watson, Nicola Kalk, and Alastair Reid. British Medical Bulletin	2010	Neuropharmacology of addiction and how it informs treatment	96: 93–110	https://doi.org/10.1093/bmb/ldq032
Richard J. Cooper. Journal of Substance Use	2013	Over-the-counter medicine abuse – a review of the literature	18:2, 82-107	http://dx.doi.org/10.3109/14659891.2011.615002
EMCDDA/Europol	2024	EU Drug Markets Analysis: Key Insights for Policy and Practice.		Publications Office of the European Union. https://doi.org/10.2810/567901
EUDA		Europos narkotikų vartojimo paplitimo ataskaita. Tendencijos ir pokyčiai. Kasmetinis leidinys		www.ntakd.lt
National Institute on Drug Abuse		Drugs of Abuse		https://www.drugabuse.gov/drugs-abuse
National Institute on Drug Abuse	2012	Principles of drug addiction treatment. A research-based guide	Third edition.	https://www.drugabuse.gov/publications/principles-drug-addiction-treatment-research-based-guide-third-edition/preface
Papildoma literatūra				
Haidtas Jonathanas.	2024	Nerimo karta. Naujoji vaikystės tikrovė: kaip ji paskatino psichikos sutrikimų protrūkį.	Eugrimas, Vilnius,	
Pompili M., Tatarelis R.	2011	Evidence-Based Practice in Suicidology		USA. Hogrefe
	2010	Psichostimuliatoriai ir haliucinogenai. Vadovėlis		Kaunas

Squire R., Bloom S., McConnell Z.	2003	Fundamental neuroscience, Chapter 44: Drug reward and addiction	P. 1127-1143	
George F Koob and Eric P Zorrilla. Curr Opin Investig Drugs.	2010	Neurobiological mechanisms of addiction: Focus on corticotropin-releasing factor,	January; 11(1): 63	
Neal L. Benowitz. N, Engl J Med	2010	Nicotine Addiction	362:2295-303	
Indian J Hum Genet.	2014	Neurotransmitters in alcoholism: A review of neurobiological and genetic studies Niladri Banerjee	Jan-Mar; 20(1): 20-31	doi: 10.4103/0971- 6866.132750, PMCID: PMC4065474
Novak et al.	2016	BMC Psychiatry	16:274	
Conrad P.	2007	Medicalization of society		J.Hopkins University Press http://www.easewellbeing.co.uk/downloads/Peter-Conrad-The-Medicalization-of-Society.pdf
Pol J Pharmacol.	2001	Drug addiction. Part I. Psychoactive substances in the past and presence.	May-Jun; 53(3):201-14	https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/11785921
Crocq MA. Dialogues in Clinical Neuroscience	2007	Historical and cultural aspects of man's relationship with addictive drugs.	Vol 9 . No. 4	https://www.princeton.edu/~ota/disk1/1991/9103/910316.PDF
George F. Koob.	2009	Neurobiology of Addiction.		
Koslow SH, Ruiz P, Nemeroff CB.	2014	A Concise Guide to Understanding Suicide.		Cambridge

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Žmogaus praeitis: genai, kalba, kultūra	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojanti: doc. dr. Ingrida Domarkienė Kiti: doc. dr. Justina Kozakaitė prof. dr. Jurgis Pakerys	VU Medicinos fakultetas, Čiurlionio g. 21, VU Medicinos mokslo centras, Žaliųjų ežerų g. 2, VU Filologijos fakultetas, Universiteto g. 5

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirma	Tarpkryptinis individualiųjų studijų dalykas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė / mišri	Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: -	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): -

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	48	87

Dalyko (modulio) tikslas		
Supažindinti studentus su žmogaus praeties kompleksinių tyrimų – genetikos, (bio)archeologijos ir lingvistikos – galimybėmis, jų svarba šiandienos pasaulyje. Ugdyti kompetencijas sudėtingų žmonijos istorijos problemų analizei pasitelkiant tarpkryptinius metodus ir transdisciplininio mokslo kultūrą, o taip pat įdiegti vertybes, skatinančias saugoti kultūrinį ir gamtinį paveldą.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės bendrai paaiškinti pagrindinius žmogaus praeties genetinių tyrimų principus, laboratorinius ir duomenų analizės metodus, jų taikymą, interpretaciją ir susijusią problematiką	Paskaitos, laboratoriniai darbai, seminarai, projektinis ir probleminis mokymas(is), mokymas(is) bendradarbiaujant ir kooperuotas mokymas(is), mokymas(is) už auditorijos ribų, mokymas(is) taikant dėlionės metodą, mokymas(is) apverstos klasės metodu.	Testai, grupiniai ir individualūs tiriamieji darbai (rašto darbai ir (ar) projektai, trumpi žodiniai pranešimai). Grupiniai ir individualūs tiriamieji darbai yra formuojamasis, balais nevertinamas darbas. Balais vertinamas tik baigiamasis genetinės dalies testas.
Gebės apibūdinti pagrindinius (bio)archeologinių tyrimų principus ir interpretuoti jų duomenis	Paskaitos, laboratoriniai darbai, seminarai, projektinis ir probleminis mokymas(is), mokymas(is) bendradarbiaujant ir kooperuotas mokymas(is), mokymas(is) už auditorijos ribų, mokymas(is) taikant	Testai, grupiniai ir individualūs tiriamieji darbai (rašto darbai ir (ar) projektai, trumpi žodiniai pranešimai). Grupiniai ir individualūs tiriamieji darbai yra formuojamasis, balais nevertinamas darbas. Balais

	dėlionės metodą, mokymas(is) apverstos klasės metodu.	vertinamas tik baigiamasis (bio)archeologinės dalies testas.
Gebės interpretuoti istorinius kalbų duomenis, paaiškinti pagrindines kalbų kaitos ir migracijos sąsajas	Paskaitos, seminarai, projektinis ir probleminis mokymas(is), mokymas(is) bendradarbiaujant ir kooperuotas mokymas(is), mokymas(is) už auditorijos ribų, mokymas(is) taikant dėlionės metodą, mokymas(is) apverstos klasės metodu.	Testai, grupiniai ir individualūs tiriamieji darbai (rašto darbai ir (ar) projektai, trumpi žodiniai pranešimai). Grupiniai ir individualūs tiriamieji darbai yra formuojamasis, balais nevertinamas darbas. Balais vertinamas tik baigiamasis lingvistinės dalies testas.
Gebės integruoti genetinius, (bio)archeologinius ir lingvistinius duomenis; gebės atpažinti tarpkryptines perspektyvas ir mokės bendradarbiauti bei komunikuoti tarpkryptinėje komandoje	Projektinis ir probleminis mokymas(is), mokymas(is) bendradarbiaujant ir kooperuotas mokymas(is),	Tarpdisciplininis grupinis projektas (pristatant raštu ir (ar) žodžiu)

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Įvadas į tarpkryptinius tyrimus	2		2				4	5	Paskaitų ir praktinių užsiėmimų metu pateiktos medžiagos kartojimas, pasirengimas paskaitoms ir seminarams pagal dėstytojų pateiktą medžiagą ir nurodymus, savarankiškas pateiktos privalomos ir papildomos literatūros studijavimas, pasirengimas vertinamoms užduotims
2. Archeologinis Lietuvos ir Europos kontekstas	2		2				4	5	
3. Archeologinių tyrimų metodai	2				2		4	5	
4. Bioarcheologija. Izotopų tyrimai. Archeologinės dalies apibendrinimas ir pasiruošimas atsiskaitymui.	2				2		4	10	
5. Senovės DNR tyrimų pagrindai	2		2				4	5	
6. Senovės DNR laboratoriniai metodai	2				2		4	5	
7. Populiacijų genetika ir migracija. Genetinės dalies apibendrinimas ir pasiruošimas atsiskaitymui.	2		2				4	10	
8. Kalbos kilmė, istorinės lingvistikos metodai ir naujausių tyrimų rezultatai	2		2				4	5	
9. Kalba ir kultūra. Kalba ir migracija. Lingvistikos duomenų svarba archeologijos ir genetikos tyrimams. Pasiruošimas lingvistinės dalies atsiskaitymui.	2		2				4	10	
10. Etika ir tvarumas	2		2				4	5	
11. Integruoti žmogaus praeities tyrimai. Projekto temų aptarimas (diskusijos), pristatymai.	2		6				8	22	Tarpkryptinio grupinio projekto rengimas ir

									pasirengimas jo pristatymui
Iš viso	22		20		6		48	87	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
(A) Formuojamasis ir sumuojamasis vertinimas: (bio)archeologinė dalis	25	Semestro metu	Formuojamasis vertinimas bus taikomas grupiniams ir individualiems tiriamiesiems darbams (pvz.: interaktyvios viktorinos, kryžiažodžiai, diskusijos, trumpi pranešimai), nevertinant balais, turint tikslą patikrinti studentų žinių ir gebėjimų lygį, refleksijai ir metakognicijai. Balai bus rašomi tik taikant sumuojantį vertinimą. Sumuojantis vertinimas bus taikomas po kiekvienos dalies (bioarcheologinės, genetinės, lingvistinės) ir vykdomas naudojant elektroninius testus (10 klausimų) VMA, vertinama dešimtbalėje sistemoje pagal surinktą teisingų atsakymų skaičių automatiškai.
(B) Formuojamasis ir sumuojamasis vertinimas: genetinė dalis	25		
(C) Formuojamasis ir sumuojamasis vertinimas: lingvistinė dalis	20		
(D) Sumuojamasis vertinimas: integruoti tyrimai (projektas)	30	Semestro pabaigoje	Sumuojantis vertinimas bus taikomas individualiai vertinant semestro metu vykdytą pasirinktą projektinį darbą (projektus pasirinkimui pateiks dėstytojai) kolegų grupėje. Individualus kiekvieno studento indėlis grupinio darbo rezultatui bus vertinamas studentams pristčius, kuo kiekvienas prisidėjo rengdamas projektą ir jo pristatymą. Vertinant projektus ir jų pristatymus vadovaujamasi šiais vertinimo kriterijais: a) žinių taikymas ir tarpkryptinių perspektyvų atpažinimo gebėjimai (3 balai, arba 30%); b) telkiančio, inovatyvaus mąstymo ir komandinio komunikavimo gebėjimai (2 balai, arba 20%); c) savirefleksijos gebėjimai (2 balai, arba 20%); d) įgytos žinios (2 balai, arba 30%); e) grupės narių darbų pristatymai (1 balas, arba 10%). Galutinis pristatyto projekto pažymys bus penkių įvertinimų pagal pateiktus kriterijus (a-e) suma.
Galutinis pažymys X bus lygus visų nurodytų vertinamų dalių sumai atsižvelgiant į svertinį vertinamos dalies koeficientą: $X=A*0,25+B*0,25+C*0,2+D*0,3$ Pasiekimai vertinami remiantis VU tarpkryptinių studijų koncepcijos priede (VU TARPKRYPTINIŲ STUDIJŲ KONCEPCIJA 2024 SPN 51 2024 priedas 780f82d5b6.pdf) nurodytais lygmenimis: a) slenkstinis (5-6 balai); b) tipinis (7-8); c) puikus (9-10). Surinkus mažiau balų negu reikalinga slenkstiniam lygmeniui pasiekti, kursas laikomas neišlaikytu.			

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Mark Jobling, Brenna Henn, Edward Hollox, Toomas Kivisild, Luca Pagani, Chris Tyler-Smith	2026	Human Evolutionary Genetics	3 leidimas	CRC Press

Johannes Krause, Thomas Trappe	2021	A Short History of Humanity: A New History of Old Europe		Random House LCC, New York, US
Gerd Carling	2024	Linguistic Archaeology: An Introduction and Methodological Guide. 1st ed.		London: Routledge
Paul Bahn, Colin Renfrew	2020	Archaeology: Theories, Methods, and Practice	8 leidimas	Thames and Hudson
M. Anne Katzenberg, Anne L. Grauer	2019	Biological Anthropology of the Human Skeleton	3 leidimas	Wiley-Blackwell
Papildoma literatūra				
Charlotte Lindqvist Om P. Rajora	2019	Paleo-genomics. Genome-Scale Analysis of Ancient DNA	Population Genomics Series	Springer Nature Switzerland AG
Beth Shapiro, Axel Barlow, Peter D. Heintzman, Michael Hofreiter, Johanna L. A. Paijmans, André E. R. Soares	2019	Ancient DNA. Methods and Protocols	Methods in Molecular Biology, 2nd edition	Springer Science+Business Media, LLC, part of Springer Nature
David Reich	2019	Who We Are and How We Got Here		Random House LCC, New York, US
Chris Gosden, Barry Cunliffe, Rosemary A. Joyce	2009	The Oxford Handbook of Archaeology		Oxford University Press
Martine Robbeets, Mark Hudson, eds.	2020	The Oxford Handbook of Archaeology and Language		Oxford: Oxford University Press

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Lygios galimybės ir nediskriminavimas sveikatos priežiūroje	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): lekt. Jurgita Stirblienė Kitas / a (-i): -	VU MF Sveikatos mokslų institutas M. K. Čiurlionio g. 21/27, Vilnius G. Vilko g. 29 A, Vilnius Akademijos g. 4, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji (bakalauro) pakopa	pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Pavasario semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kr.	135	40	95

Dalyko (modulio) tikslas		
Pagrindinis dalyko tikslas – suteikti Vilniaus universiteto studentams žinių apie lygias galimybes ir nediskriminavimo principus sveikatos priežiūros kontekste, ugdyti gebėjimą atpažinti diskriminacijos formas bei suprasti šių principų taikymo svarbą profesinėje veikloje ir užtikrinant žmogaus (paciento) teises.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
1. Gebės atpažinti diskriminacijos apraiškas sveikatos priežiūros kontekste, analizuoti situacijas remiantis lygių galimybių, nediskriminavimo ir pacientų teisių principais bei bendradarbiaujant argumentuotai pristatyti siūlomus sprendimus.	Paskaitos Diskusijos Atvejo analizė Refleksija Individualus ir grupinis darbas Literatūros studijos	Grupinės užduotys (atvejų analizė), individualus projektas. Egzaminas.
2. Gebės profesinėje veikloje ir bendradarbiaujant komandoje vadovautis lygių galimybių, nediskriminavimo, profesinės etikos ir pagarbos žmogaus bei paciento teisėms principais, priimti atsakomybę už priimamų sprendimų poveikį asmenims ir visuomenei.	Paskaitos Diskusijos Atvejo analizė Refleksija Individualus ir grupinis darbas Literatūros studijos	Grupinės užduotys (atvejų analizė), individualus projektas. Egzaminas.
3. Gebės savarankiškai analizuoti lygių galimybių ir nediskriminavimo klausimus sveikatos priežiūros kontekste, pasirinkti tinkamus	Paskaitos Diskusijos Atvejo analizė Refleksija	Grupinės užduotys (atvejų analizė), individualus projektas. Egzaminas.

informacijos ir analizės būdus bei pagrindai įvertinti gautas išvadas.	Individualus ir grupinis darbas Literatūros studijos	
4. Gebės taikyti lygių galimybių ir nediskriminavimo principus, analizuoti jų teisinį ir socialinį pagrindą bei vertinti jų reikšmę užtikrinant pacientų teises ir mažinant nelygybę sveikatos priežiūros srityje.	Paskaitos Diskusijos Atvejo analizė Refleksija Individualus ir grupinis darbas Literatūros studijos	Grupinės užduotys (atvejų analizė), individualus projektas. Egzaminas.
5. Gebės atlikti teisės aktų ir informacijos šaltinių paiešką lygių galimybių ir nediskriminavimo srityje, juos taikyti analizuojant diskriminacijos ir nelygybės apraiškas sveikatos priežiūros kontekste, kritiškai vertinti mokslinę literatūrą bei aiškiai pristatyti analizės rezultatus.	Paskaitos Diskusijos Refleksija Individualus ir grupinis darbas Literatūros studijos	Grupinės užduotys (atvejų analizė), individualus projektas. Egzaminas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Lygios galimybės ir nediskriminavimas. Diskriminacijos sąvoka. Diskriminacijos pasireiškimo įvairovė: tiesioginė diskriminacija, netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, seksualinis priekabiavimas ir nurodymas diskriminuoti.	2		2				4	10	Literatūros paskaitos tema skaitymas ir analizavimas, praktinių užduočių atlikimas. Literatūra: 1, 2
2. Teisinis reglamentavimas. Tarptautinių teisinių dokumentų, reglamentuojančių žmogaus teises, vystymosi raida. Pagrindiniai universalūs ir regioniniai (Europos Bendrijos) žmogaus teises reglamentuojantys teisės aktai. Nacionaliniai lygias galimybes bei nediskriminavimą užtikrinantys dokumentai.	2		2				4	10	Literatūros paskaitos tema skaitymas ir analizavimas, praktinių užduočių atlikimas. Literatūra: 1, 2, 4, 7
3. Teisių diferenciacija – lygiateisiškumo pažeidimas ar lygių galimybių užtikrinimas?	1		1				2	5	Literatūros paskaitos tema skaitymas ir analizavimas, praktinių užduočių atlikimas. Literatūra: 5, 6
4. Lygių galimybių integravimo svarba, pagrindiniai įgyvendinimo etapai ir priemonės. Diskriminacijos prevencija.	2		2				4	10	Literatūros paskaitos tema skaitymas ir analizavimas, praktinių užduočių atlikimas. Literatūra: 1, 2, 4, 7
5. Sveikatos priežiūros specialistų lygių galimybių užtikrinimas ir nediskriminavimas darbo ir profesinės veiklos srityje.	2		2				4	10	Literatūros paskaitos tema skaitymas ir analizavimas, praktinių užduočių atlikimas. Literatūra: 5, 6
6. Vienodo požiūrio į vyrus ir moteris profesinės veiklos principas ir jo įgyvendinimas. Lyčių šališkumas sveikatos priežiūros sistemoje.	3		3				6	10	Literatūros paskaitos tema skaitymas ir analizavimas, praktinių užduočių atlikimas.

									Literatūra: 2
7. Lygių galimybių užtikrinimas ir nediskriminavimas vykdant mokslinę veiklą sveikatos priežiūros srityje.	2		2				4	10	Literatūros paskaitos tema skaitymas ir analizavimas, praktinių užduočių atlikimas. Literatūra: 1, 8, 9
8. Pacientų lygios galimybės ir nediskriminavimas teikiant sveikatos priežiūros paslaugas.	2		2				4	10	Literatūros paskaitos tema skaitymas ir analizavimas, praktinių užduočių atlikimas. Literatūra: 1, 3
9. Sveikatos priežiūros specialistų šališkumas ir pacientų diskriminacija.	2		2				4	10	Literatūros paskaitos tema skaitymas ir analizavimas, praktinių užduočių atlikimas. Literatūra: 5 Savirefleksija.
10. Pacientų teisių į tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas įgyvendinimas: nediskriminavimas dėl pilietybės.	2		2				4	10	Literatūros paskaitos tema skaitymas ir analizavimas, praktinių užduočių atlikimas. Literatūra: 7 Savirefleksija
Iš viso	20		20				40	95	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Individualaus projekto parengimas ir pristatymas	30	Semestro metu	Seminarų lankomumas privalomas: su pateisinama priežastimi galima praleisti ne daugiau kaip 20 proc. seminarų. Projekto metu bus vertinamos teorinės žinios, asmeniniai gebėjimai (gebėjimas savarankiškai mokytis, tobulėti), socialiniai (bendravimo gebėjimai bei gebėjimas vadovautis akademinė etika), gebėjimai vykdyti tyrimus. Projekto pristatymo vertinimo kriterijai: - pranešimo struktūros aiškumas, nuoseklumas; - gebėjimas sklandžiai žodžiu pristatyti mintis; - gebėjimas atsakyti į klausimus bendramoksliams bei dėstytojui. Žinios vertinamos pagal dešimtbalę sistemą: 10 balų – puikiai; puikios studento teorinės žinios, pateiktos išsamiai. Puikiai geba dirbti savarankiškai, geba sudominti auditoriją, perteikti informaciją, geba vadovautis akademinės etikos principais, pristatymo metu atsiskleidė studento profesinis tobulėjimas. Puikiai pristatė nuosekliai projektą, be trūkumų arba su nežymiais trūkumais. 9-8 balai – labai gerai; labai geros/ geros teorinės žinios, yra neesminių klaidų. Labai gerai/gerai geba dirbti savarankiškai, vadovautis akademinės etikos principais, sudominti auditoriją, pristatymo metu atsiskleidė studento profesinis tobulėjimas. Labai gerai/gerai parengtas ir sklandžiai pristatytas projektas, projektas turi trūkumų. 7-6 balai – vidutiniškai; vidutiniškos/ patenkinamos teorinės žinios, yra klaidų. Vidutiniškai/patenkinamai geba dirbti savarankiškai bei vadovautis akademinės etikos principais, vidutiniškai geba sudominti auditoriją, pristatymo metu nepakankamai atsiskleidė studento profesinis tobulėjimas. Vidutiniškai/patenkinamai

			parengtas ir suprantamai pristatytas projektas, projektas turi ryškių trūkumų. 5 balai – silpnai; silpnos žinios ir gebėjimai, kurie dar tenkina minimalius reikalavimus. Yra daug klaidų. Silpnai geba dirbti savarankiškai, menkai geba sudominti auditoriją, pristatymo metu neatsiskleidė studento akademinis tobulėjimas. Studentas neaiškiai pristatė projektą, pranešimas turi ryškių trūkumų. 4–0 balai – nepatenkinamai; studentas nepristatė projekto arba projektas bei jo pristatymas neatitinka net minimalių reikalavimų.
Grupinė užduotis (atvejo analizė)	20		Grupinės užduoties metu bus vertinamos komandos teorinės žinios, bendradarbiavimo gebėjimai, kiekvieno nario individualus indėlis, nustatomas pagal individualią pristatymo dalį ir (ar) trumpą refleksiją, gebėjimas organizuoti darbą, laikytis akademinės etikos bei vykdyti tyrimus. Taip pat vertinamas gebėjimas pristatyti bendrą rezultatą kaip vientisą, nuoseklų projektą. Grupinės užduoties vertinimo kriterijai: - bendradarbiavimo efektyvumas ir komunikacija grupėje; - kiekvieno nario indėlis; - pristatymo struktūros aiškumas ir nuoseklumas, vizualinių priemonių kokybė ir tinkamumas; - aiškus, sklandus ir pagrįstas informacijos perteikimas; - gebėjimas argumentuotai atsakyti į klausimus. Žinios vertinamos pagal dešimtbalę sistemą: 10 balų – puikiai; komanda demonstruoja puikias teorines žinias, darbas atliktas išsamiai ir kokybiškai. Visi nariai aktyviai įsitraukę, jų indėlis aiškus ir subalansuotas. Puikus bendradarbiavimas, efektyvus darbo organizavimas, laikomasi akademinės etikos. Tyrimas atliktas išsamiai ir pagrįstai. Grupinė užduotis pristatyta aiškiai, nuosekliai, profesionaliai, be trūkumų arba su nežymiais trūkumais. 9–8 balai – labai gerai; labai geros/geros teorinės žinios, yra neesminių klaidų. Dauguma komandos narių aktyviai prisidėjo, bendradarbiavimas geras, darbo organizavimas tinkamas. Laikomasi akademinės etikos. Grupinė užduotis gerai parengta ir sklandžiai pristatyta, tačiau turi trūkumų. 7–6 balai – vidutiniškai; vidutiniškos/patenkinamos teorinės žinios, yra klaidų. Komandos bendradarbiavimas nevienodas, kai kurių narių indėlis ribotas. Darbo organizavimas ir problemų sprendimas vidutiniškas. Grupinė užduotis parengta ir pristatyta suprantamai, tačiau turi ryškių trūkumų. 5 balai – silpnai; silpnos žinios ir gebėjimai, tenkinantys tik minimalius reikalavimus. Komandoje trūksta bendradarbiavimo, indėlis pasiskirstęs netolygiai. Daug klaidų, nepakankamas darbo organizavimas. Grupinė užduotis pristatyta neaiškiai, turi esminių trūkumų. 4–0 balai – nepatenkinamai; grupinė užduotis neatlikta arba neatitinka minimalių reikalavimų. Nėra aiškaus bendradarbiavimo, neatskleistas individualus indėlis, nesilaikoma akademinės etikos. Pristatymas neįvykęs arba visiškai neatitinka reikalavimų.
Egzaminas raštu	50	Egzaminų sesijos metu	Egzaminą gali laikyti tik dalyko studijų plane numatytą darbą (projektą) atsiskaitęs (-čiusi) ir lankomumo reikalavimus įvykdęs (-iusi) studentas (-ė). Egzaminų sesijos metu laikomas egzaminas raštu (testas). Bus vertinamos teorinės žinios. Egzaminas

			laikomas VU VMA platformoje. Testą sudaro 50 uždaro tipo klausimų. Testą sudaro klausimai, apimantys pagrindines studijų dalyko temas. Studentai gali pasirinkti iš kelių pasiūlytų variantų tinkamus atsakymus. Testo vertinimas atliekamas automatiškai, pagal teisingų atsakymų skaičių (procentinę išraišką). Testas vertina studento: studijų dalyko turinio žinių tikslumą, sąvokų supratimą ir gebėjimą jas interpretuoti, gebėjimą taikyti žinias tipinėse situacijose, gebėjimą analizuoti ir vertinti informaciją. Detalus pažymių (balų) kokybiniai aprašymai nėra taikomi, nes vertinimas yra automatizuotas ir grindžiamas teisingų atsakymų proporcija.
Galutinis vertinimas - kaupiamasis pažymys			Galutinį pažymį sudaro: 30 proc. – individualaus projekto dalies pažymys, 20 proc. – grupinės užduoties (atvejo analizės) pažymys ir 50 proc. – egzamino pažymys. Galutinis pažymys skaičiuojamas pagal formulę: $\text{Galutinis pažymys} = \text{individualaus projekto pažymys} \times 0,3 + \text{grupinių užduočių pažymys} \times 0,2 + \text{egzamino pažymys} \times 0,5.$ Jei bent vienas vertinimo komponentas (individualus projektas, grupinė užduotis ar egzaminas) yra įvertintas neigiamai (neišlaikytas), galutinis pažymys neskaičiuojamas ir dalykas laikomas neišlaikytu. Galutinio pažymio vertinimo dešimtbalės skalės sistemoje reikšmės: 10 (puikiai) – puikios, išskirtinės žinios ir gebėjimai; 9 (labai gerai) – tvirtos, geros žinios ir gebėjimai; 8 (gerai) – geresnės nei vidutinės žinios ir gebėjimai; 7 (vidutiniškai) – vidutinės žinios ir gebėjimai, yra neesminių klaidų; 6 (patenkinamai) – žinios ir gebėjimai (igūdžiai) žemesni nei vidutiniai, yra klaidų; 5 (silpnai) – žinios ir gebėjimai (igūdžiai) tenkina minimalius reikalavimus; 4, 3, 2, 1 (nepatenkinamai) – nepatenkinami minimalūs reikalavimai.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
1. Lietuvos Respublikos Seimas	2003	Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymas	Nr. 114-5115	Teisės aktų registras https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.0CC6CB2A9E42/asr
2. Lietuvos Respublikos Seimas	1998	Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymas	Nr. 112-3100	Teisės aktų registras https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.746227138BCB/asr
3. Lietuvos Respublikos Seimas	1996	Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas	Nr. 102-2317	Teisės aktų registras https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C6E4170DB704/asr
4. Europos Parlamentas ir Taryba	2006	Direktyva dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei	2006/54/EB	Europos Sąjungos oficialusis leidinys

		profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo (nauja redakcija)		https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj?locale=lt
Papildoma literatūra				
5. Brandon M. Togioka; Derick Duvivier; Emily Young	2023	Diversity and Discrimination in Healthcare	-	https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK568721/
6. Olena Y. Kostiuhenko, Olha V. Hots-Yakovlieva, Julia O. Sayenko	2020	Gender Inequality in Healthcare in Terms of Employment and Remuneration: Legal Means of Overcoming the Problem	73 (12 p. II):2810-2715	Wiadomosci Lekarskie
7. Europos Parlamentas ir Taryba	2011	Direktyva dėl pacientų teisių į tarpvalstybinės sveikatos priežiūros paslaugas įgyvendinimo	2011/24/ES	Europos Sąjungos oficialusis leidinys
8. Europos Sąjungos Taryba	2000	Direktyva nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus	2000/78/EB	Europos Sąjungos oficialusis leidinys
9. World Medical Association	2024	Declaration of Helsinki – Ethical Principles for Medical Research Involving Human Participants	-	https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki/

COURSE UNIT (MODULE) DESCRIPTION

Course unit (module) title	Code
Psychology of Health Behavior	

Academic staff	Core academic unit(s)
Coordinating: Associate Professor Brigita Miežienė	VU MF Institute of Health Sciences
Other:	M. K. Čiurlionio g. 21/27, Vilnius

Study cycle	Type of the course unit
First (undergraduate)	Optional

Mode of delivery	Semester or period when it is delivered	Language of instruction
Mixed	Spring	English/Lithuanian

Requisites	
Prerequisites: no	Co-requisites (if relevant): no

Number of ECTS credits allocated	Student's workload (total)	Contact hours	Individual work
5 ECTS	135	30	105

Purpose of the course unit		
The purpose of the course is to develop students' ability to analyze and explain health-related behavior, based on behavior change and behavioral economics theories as well as empirical research, while strengthening critical thinking, interdisciplinary approaches, and decision-making skills.		
Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods
The ability to select an appropriate behavior change strategy and formulate goals for health-related behavior change, taking into account the individual's behavioral mechanisms, factors influencing behavior, and stage of behavior change.	Lectures Seminars Discussion Case study Simulation	Group work presentation evaluation exam
The ability to understand the factors determining health-related behavior at various levels (individual, interpersonal, organizational, community, and global), the interrelationships among these factors, and to discuss current behavior change issues in an interdisciplinary environment.	Lectures Seminars Discussion Case analysis Self-studies of literature	Individual work – case study analysis defend Exam

Will be able to understand how scientific research on health-related behavior is conducted and how to investigate practical cases.	Workshops Discussion Seminars	Formative assesment Verbal reflection on the seminar

Content	Contact hours							Individual work: time and assignments	
	Lectures	Tutorials	Seminars	Workshops	Laboratory work	Internship	Contact hours, total	Individual work	Tasks for individual work
1. Physical, mental, and social health, along with its determining factors	1		1				2	7	Class material. Self-studies.
2. Health-related behavior	0		2				2	7	Class material. Self-studies.
3. Sustainable health behavior (goals of sustainable development, climate change, psychology of sustainability, sustainable diet, sustainable physical activity)	1		1				2	7	Class material. Self-studies.
4. Individual-level behavior change theories (Planned behavior, Stages of change model, Health belief model)	1		2				3	19	Class material. Self-studies. Written assignment. Presentation.
5. Interpersonal-level behavior change theories (Social-cognitive theory, Self-determination theory)	1		3				4	17	Class material. Self-studies. Written assignment. Presentation.
6. Community-level and multifaceted behavior change theories (Ecological Approach)	1		2				3	11	Class material. Self-studies. Presentation.
7. Introduction to behavioral economics	1						1	5	Class material. Self-studies.
8. The main principles of behavioral economics in health care (rational choices, intention-behavior gap, bounded rationality, choice architecture, loss aversion)	1		4				5	11	Class material. Self-studies. Scientific research analysis. Case studies.
9. Prospect Theory	1		1				2	5	Class material. Self-studies.
10. Development of interventions. Habit development and change.			6				6	16	Class material. Self-studies. Presentation.
Total	8		22				30	105	

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria

Individual assignment	20	During the course	Case study analysis and presentation. Assessment criteria of the content of the Report (70% of the grade): The ability to recognize factors influencing behavior, their interrelationships, with comprehensive case analysis and well-substantiated conclusions. Assessment criteria of the content of the presentation delivery (30% of the grade): The ability to draw on theories explaining behavior, discuss, and understand research specifics.
			Grading Scale: 10 points: 100% alignment with assessment criteria. 9–8 points: Report content and/or presentation criteria are met with minor shortcomings. 7-6 points: Report content and/or presentation criteria insufficiently met. Or report submitted with content criteria met, but not publicly presented. 5-4 points: Report content and/or presentation criteria average. Or report submitted with content partially met, but not publicly presented. 3-1 points: Report content and/or presentation criteria minimally met. Or a report submitted with average content, but not publicly presented. 0 points: Work not completed or content/presentation completely fails criteria. Accounted for during seminars, allocating 10 minutes per presentation for delivery and Q&A.

Group task	30	During the course	Oral Presentation on Assigned Topic Groups of three students are formed. Following the group work plan and role assignments provided by the instructor, students independently complete their assigned tasks, discuss each member's results within the group, and reach a collective decision on the final submission. Assessment criteria of the content of the report content (50% of the grade): The ability to select an appropriate behavior change strategy and formulate health-related behavior change goals, considering the individual's behavioral mechanism, influencing factors, and stage of change. Additionally, familiarity with literature, its comprehension, substantiation and summarization of presented ideas. Comprehensive behavior analysis with substantiated conclusions. Assessment criteria of the content of the presentation delivery (50% of the grade): Clarity, structure, logic, engagement of the presentation, and ability to competently answer questions related to the topic. Evaluations are individualized using a differentiated incentives-assessment method, where each student's grade consists of the group grade and their individual contribution (discussed with students prior to assignment). Each student's grade comprises the overall group work assessment (in points), adjusted by their self-assessment of involvement (in percentages) and peer assessments from group members (in percentages). Grading Scale: 10 points: 100% alignment with assessment criteria. 9–8 points: Report content and/or presentation criteria are met with minor shortcomings..
			7-6 points: Report content and/or presentation criteria insufficiently met. Or report submitted with content criteria met, but not publicly presented. 5-4 points: Report content and/or presentation criteria average. Or report submitted with content partially met, but not publicly presented. 3-1 points: Report content and/or presentation criteria minimally met. Or report submitted with average content, but not publicly presented. 0 points: Work not completed or content/presentation completely fails criteria. Accounted for during seminars, allocating 20 minutes per group for presentation and Q&A.

Exam	50	At the end of the course	20 closed questions of similar difficulty. Each question is worth 0.5 points. 0.5 points are deducted for each incorrect answer. The final score is rounded according to arithmetic rules: <table> <tr> <td>Score</td> <td>Incorrect Answers</td> </tr> <tr> <td>10 points</td> <td>0 or 1</td> </tr> <tr> <td>9 points</td> <td>2-3</td> </tr> <tr> <td>8 points</td> <td>4-5</td> </tr> <tr> <td>7 points</td> <td>6-7</td> </tr> <tr> <td>6 points</td> <td>8-9</td> </tr> <tr> <td>5 points</td> <td>10-11</td> </tr> <tr> <td>4 points</td> <td>12-13</td> </tr> <tr> <td>3 points</td> <td>14-15</td> </tr> <tr> <td>2 points</td> <td>16-17</td> </tr> <tr> <td>1 point</td> <td>18-19</td> </tr> <tr> <td>0 points</td> <td>20</td> </tr> </table> The ability to identify factors influencing behavior and correctly assign them to the appropriate group is assessed, as well as knowledge of theories explaining behavior change. The exam test will be in the VMA system, with questions covering all course topics, and each test question will have only one correct answer.	Score	Incorrect Answers	10 points	0 or 1	9 points	2-3	8 points	4-5	7 points	6-7	6 points	8-9	5 points	10-11	4 points	12-13	3 points	14-15	2 points	16-17	1 point	18-19	0 points	20
Score	Incorrect Answers																										
10 points	0 or 1																										
9 points	2-3																										
8 points	4-5																										
7 points	6-7																										
6 points	8-9																										
5 points	10-11																										
4 points	12-13																										
3 points	14-15																										
2 points	16-17																										
1 point	18-19																										
0 points	20																										
			Final grade = Individual assignment $\times$ 0.20 + Group task $\times$ 0.30 + Exam $\times$ 0.50.																								

Author (-s)	Publishing year	Title	Issue of a periodical or volume of a publication	Publishing house or web link
Required reading				
In M. Hagger, L. Cameron, K. Hamilton, N. Hankonen, & T. Lintunen (Eds.)	2020	The Handbook of Behavior Change.		Cambridge Handbooks in Psychology, pp. I-II). Cambridge: Cambridge University Press.
Kahneman, D.	2011	Thinking, fast and slow.		Macmillan
Roberto, C. A., & Kawachi, I. (Eds.).	2015		Behavioral economics and public health.	Oxford University Press
Recommended reading				
Baranowski, Buday, R., Thompson, D. I., & Baranowski, J.	2008	Playing for real: video games and stories for health-	American Journal of Preventive Medicine, 34(1), 74–82.	https://doi.org/10.1016/j.amepre.2007.09.027
		related behavior change.		
Willett, W., Rockström, J., Loken, B., Springmann, M., Lang, T., Vermeulen, S., Garnett, T., Tilman, D., DeClerck, F., Wood, A., et al.	2019	Food in the Anthropocene: the EAT-Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems.	Lancet, 393(10170), pp. 447-492.	doi: 10.1016/S0140-6736(18)31788-4

Guasch-Ferré, M., & Willett, W. C.	2021	The Mediterranean diet and health: A comprehensive overview.	Journal of internal medicine, 290(3), 549-566.	https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/joim.13333
Dalile, B., Kim, C., Challinor, A., Geurts, L., Gibney, E. R., Galdos, M. V., ... & Thuret, S.	2022	The EAT–Lancet reference diet and cognitive function across the life course.	The Lancet Planetary Health, 6(9), e749-e759.	https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(22)00123-1/fulltext

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

REGOS REABILITACIJA

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Regos rehabilitacija	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Saulius Galgauskas Kitas / a (-i): VU MF Sveikatos mokslų instituto Optometrijos katedros dėstytojai	VU MF Sveikatos mokslų institutas M. K. Čiurlionio g. 21/27, Vilnius G. Vilko g. 29 A, Vilnius Akademijos g. 4, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji (bakalauro) pakopa	Pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	-	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: modulis skirtas visų studijų kryptių Vilniaus universiteto studentams, išankstinių žinių nereikalaujama.	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kr.	135	40	95

Dalyko (modulio) tikslas		
Modulio tikslas supažindinti studentus su silpnaregyste, aklumu ir regos rehabilitacija, regos pokyčiais ir sąsajomis su bendraisiais sisteminiais sutrikimais bei amžiniais regėjimo pakitimais.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas gebės: - įvertinti aplinkos ir kasdinių veiklų pritaikymo poreikį asmenims, turintiems regos sutrikimų, bei atpažinti dėl silpnaregystės kylančius iššūkius kasdienėje veikloje; - suprasti įvairių technologijų taikymo principus – vertinti, kaip neoptinės, kompensacinės ir moderniosios išmaniosios priemonės padeda gerinti silpnaregių asmenų gyvenimo kokybę ir palengvina skaitymą, orientaciją bei mobilumą; - efektyviai bendrauti su silpnaregiais asmenimis,	Paskaitos, seminarai su aktyvaus mokymo (si) metodais: informacijos paieška, savarankiškas darbas, diskusijos, mokslinės literatūros analizė, grupinių ir/ar individualių pranešimų pristatymas.	Kaupiamasis balas vertinant: trumpus temos pristatymus ir dalyvavimą seminaruose bei pratybose ir egzamino testą.

pripažįstant asmenų įvairovę, bei sklandžiai paaiškinti ar pristatyti su regos rehabilitacija, pagalbos modeliais ir aplinkos prieinamumu susijusią informaciją. Studentas įgis: • bazinių žinių apie silpnaregystės ir aklumo priežastis, amžinius regėjimo pakitimus, refrakciją bei jų sąsajas su bendraisiais sisteminiais sutrikimais; • suvokimą apie kompensacinių priemonių įvairovę (nuo paprastų neoptinių priemonių iki išmaniųjų mobiliųjų aplikacijų ir dirbtinio intelekto atpažinimo sistemų) ir jų taikymo galimybes; • žinių apie pagalbos silpnaregiams modelius ir Lietuvos silpnaregių bei aklųjų organizacijų (pvz., Lietuvos aklųjų bibliotekos, Techninės pagalbos neįgaliesiems centro) teikiamas paslaugas bei socialinės integracijos galimybes.		
--	--	--

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. PSO apibrėžimai (pažeidimas, sutrikimas, negalia). Silpnaregystė, lygių klasifikacija. Požiūrio į regos likučio naudojimą kaita.	1		2				3	8	Pasiruošti seminarams apie silpnaregystės fenomeną; požiūrio į regos likučio naudojimą kaitą ir apie dėl silpnaregystės kylančius sunkumus ir silpnaregystę, lygių klasifikaciją.
2. Silpnaregystės paplitimo mastas, priežastys, prevencija. Silpnaregystė vaikų amžiuje	2		2				4	10	Pasiruošti seminarams apie silpnaregystės priežastis, silpnaregystę vaikų amžiuje.
3. Silpnaregio asmens regėjimo aštrumo ir jautrumo kontrastui vertinimas. Ryškumas, apšvietimas ir ryškios šviesos poveikis. Skaitymo technikų taikymas ir poveikis silpnaregių asmenų gyvenimo kokybei	2		2		-		4	10	Pasiruošti seminarams apie silpnaregio asmens regėjimo aštrumo, kontrastinio matymo vertinimą, apšvietimo,

									ryškios šviesos poveikį, skaitymo technikų, kompensacinių priemonių taikymą ir poveikį silpnaregių asmenų gyvenimo kokybei gerinti.
4. Objekto dydžio didinimo būdai: paties objekto dydžio didinimas, mažinimas atstumo iki objekto, objekto vaizdo padidinimas optinės priemonės pagalba, teleskopo taikymas	1		2		-		3	8	Pasiruošti seminarui apie objekto dydžio didinimo būdus, taikant strategijas ir priemones.
5. Pagalbos silpnaregiams modeliai bei organizacijos Lietuvoje. Lietuvos silpnaregių ir aklųjų organizacijų bei institucijų (pvz., Lietuvos aklųjų bibliotekos, Techninės pagalbos neįgaliesiems centro ir kt.) teikiamus pagalbos modelius“	2		2	2			6	9	Pasiruošti seminarams apie Lietuvos silpnaregių ir aklųjų organizacijų bei institucijų (pvz., Lietuvos aklųjų bibliotekos, Techninės pagalbos neįgaliesiems centro ir kt.) teikiamus pagalbos modelius
6. Neoptinės kompensacinės priemonės ir moderniosios technologijos. Tradicinių priemonių taikymas bei šiuolaikinių išmaniųjų technologijų (mobiliųjų aplikacijų, dirbtinio intelekto atpažinimo sistemų) integracija regos reabilitacijoje	1		1	1	-		3	8	Pasiruošti seminarui ir pratyboms apie neoptinių priemonių (laikiklių knygoms, natoms laikyti, knygų stovams ir pan.) taikymą.
7. Amžiniai regėjimo pakitimai ir refrakcija. Jų sąsajos su bendraisiais sisteminiais sutrikimais.	1		2		-		3	8	Savarankiškai išnagrinėti senėjimo procesų įtaką regai ir refrakcijos ypatumus, remiantis privalomosios literatūros sąraše esančiais šaltiniais
8. Kompensacinių priemonių įvairovė ir taikymas periferiniam matymui pagerinti	1		2		-		3	10	Pasiruošti seminarams apie kompensacines priemones periferiniam matymui, orientacijai ir judėjimui erdvėje gerinti.
9. Necentrinis matymas ir „nejudančios galvos“ strategijos taikymas	2		1				3	8	Pasiruošti seminarui apie necentrinio matymo (eccentric viewing) ir „nejudančios galvos“ strategijas.
10. Aplinkos pritaikymo būdai, atsižvelgiant į asmens regos funkcijų būklę, individualius specialiuosius poreikius ir pomėgius	2		2	1			5	8	Savarankiškai pasiruošti seminarams ir pratyboms apie aplinkos (namų, darbo, mokymosi, laisvalaikio) pritaikymą atsižvelgiant į individualius specialiuosius asmens poreikius ir pomėgius (atvejų analizė).
11. Pirminis regos funkcijų tyrimas ir įvertinimas, visapusiškas kompensacinių priemonių parinkimas ir mokymas jomis naudotis.	2		1				3	8	Savarankiškai pasiruošti seminarui apie pirminį regos funkcijų įvertinimą kompensacinių priemonių parinkimą,

									taikymą ir rekomendacijas konkretaus asmens gyvenimo kokybei gerinti ir „esu regintis“ tapatybei ugdyti.
Iš viso	17		19	4			40	95	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Trumpas temos pristatymas ir dalyvavimas seminaruose bei pratybose	20 %	Seminarų metu	Vertinamas aktyvus dalyvavimas seminaruose: kiekvienas studentas turi pasiruošti po vieną trumpą pristatymą (PowerPoint formatu) seminaro metu atsitiktine tvarka priskirta tema bei atsakyti į seminarų metu žodžiu pateiktus atvirus klausimus. Vertinamas informacijos tikslumas, pateikimo aiškumas, gebėjimas pagrįsti atsakymus ir tinkamas sąvokų vartojimas. Vertinimas: 10 balų – studentas puikiai įsisavino studijuotą medžiagą, geba ją analizuoti ir apibendrinti, tinkamai naudoja sąvokas ir terminus. 8-9 balai – studentas labai gerai/gerai įsisavino studijuotą medžiagą, geba ją sisteminti ir apibendrinti, tinkamai naudoja sąvokas ir terminus. 6-7 balai – studentas patenkinamai įsisavino studijuotą medžiagą, dalis sąvokų ir terminų vartojama netiksliai. 5 balai – studentas paviršutiniškai įsisavino studijuotą medžiagą, netiksliai vartoja sąvokas ir terminus. 4-1 balai – studentas neįsisavino studijuotos medžiagos; terminus ir sąvokas vartoja netinkamai.
Egzamino testas	80 %	egzaminų laikymo laikotarpio metu	Egzaminas vykdomas testo forma. Testą sudaro 20 klausimų, apimančių 11 studijų dalyko (modulio) temų. Kiekviename testo klausime pateikiami keli atsakymų variantai, iš kurių teisingas yra vienas. Vertinimas atliekamas pagal teisingų atsakymų skaičių, kai kiekvienas teisingas atsakymas į klausimą vertinamas 0,5 balo. Susumavus atsakymų įvertinimus, gautas pažymys dauginamas iš 0,8. Testas vertina studento: – studijų dalyko turinio žinių tikslumą; – supratimą ir gebėjimą interpretuoti sąvokas; – gebėjimą taikyti žinias tipinėse situacijose.
Galutinis įvertinimas			Galutinis kaupiamasis pažymys susideda iš trumpo temos pristatymo ir dalyvavimo seminaruose bei pratybose vertinimo ($K = 0,2$) ir egzamino testo vertinimo ($K = 0,8$).

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
O. Backman, K. Inde	1979	Low Vision Training	1 leidimas	Malmo, LiberHermods
American Academy of Ophthalmology	2017-2018	BCSC: Refractive Surgery		JAV
O. Backman, K. Inde	1997	Riabilitazione Visiva Del Paziente Ipovidente	2 leidimas	Edizione Italiana, a cura del dott. Mario Broggin
O. Backman	2000	Re-establishing Reading Skills of Elderly Low Vision Patients (Studies on Swedish low vision clinic patients)	1 leidimas	Stockholm, Kongl Carolinska Medico Chirurgiska Institutet

I. Kanski	2015	Clinical ophthalmology, 8th edition		Mosby Elsevier
M. D. Laura C. Fine	2015	The Aging Eye: Preventing and treating eye disease	8th edition	Harvard Health Publications
Macnaughton J.	2018	The Practical Management of Visual Impairment		CLEARVIEW
Papildoma literatūra				
K. Inde	2008	Blogai matau, gerai jaučiuosi	1 leidimas lietuvių	Vilnius, Lietuvos aklųjų biblioteka
A. Blužienė, V. Jašinskas	2005	Akių ligų vadovas		Šiauliai „A. S. Narbuto leidykla“
K. Inde	2005	See bad, feel good	1 leidimas anglų k.	
Doc. J. V. Arčiulienė,	2005	Išvengiamo vaikų aklumo ir silpnaregystės priežastys ir jų antrinė prevencija	Tomas IV, Nr. 4 (13)	Lietuvos oftalmologija
V. Gudonis	1998	Tiflogijos pagrindai: mokymo priemonė.		Šiauliai, Šiaulių universitetas
A. Vilūnienė, V. Liaudanskienė	2006	Bendravimo su vaikais, turinčiais įvairaus lygio negalią, būdai ir technologijos.		Vilnius „Viltis“
I. Gabrielavičiūtė	2008	Gabių sutrikusio regėjimo vaikų galios ir sunkumai: atvejo analizė.	Nr. 2 (19), p. 114–123.	Specialusis ugdymas
A. Gelžinis, V. Arčiulienė	2005	Silpnaregių vaikų priežiūros ir ugdymo rekomendacijos.	Tomas IV, Nr. 1 (10).	Lietuvos oftalmologija

COURSE UNIT (MODULE) DESCRIPTION

Course unit (module) title	Code
University Transition and Mental Health Awareness	

Academic staff	Core academic unit(s)
Coordinating: Prof. Sigita Lesinskienė Other: lecturers of the Clinic of Psychiatry, Institute of Clinical Medicine, Faculty of Medicine	Vilnius University, Faculty of Medicine Address: Čiurlionio g. 21, Vilnius, LT-01112

Study cycle	Type of the course unit
First	Elective

Mode of delivery	Semester or period when it is delivered	Language of instruction
Distance learning lectures, in-class seminars	Second or fourth semesters for first and second year VU students	English

Requisites	
Prerequisites: At least B1 level of English language proficiency.	Co-requisites (if relevant):

Number of ECTS credits allocated	Student's workload (total)	Contact hours	Individual work
5	135	50	85

Purpose of the course unit		
To support first- and second-year students in adapting to life changes associated with the transition to university and peculiarities of organising their study activities, as well as to foster mental health awareness and create conditions that enhance students' mental health literacy and facilitate successful adaptation to university life.		
Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods
Explain the main concepts of mental health, including risk and protective factors, principles of prevention, and basic approaches to complex treatment and support. Identify the common psychological, social, and academic challenges associated with the transition to university studies, and describe evidence-based strategies for adaptation and help-seeking. Apply practical stress management, communication, and self-organisation skills relevant to academic studies and everyday student life.	Lectures Seminars Discussion of literature, clinical cases, and visual material Group work Independent work	Exam – written assessment of theoretical knowledge in the form of a test. Continuous assessment – assesment of participation during seminars (completion of assigned tasks, answers to questions related to the topic under discussion, and participation in discussions) and assessment of prepared presentations.

Recognise signs of psychosocial difficulties, including burnout, mobbing, and impaired well-being, and indicate appropriate support resources and coping strategies. Discuss the role of self-realisation, work–study balance, and healthy lifestyle habits in maintaining mental well-being during studies and future professional activities. Describe the principles and potential applications of art therapies and other supportive interventions in mental health promotion and care.		
--	--	--

Content	Contact hours							Individual work: time and assignments	
	Lectures	Tutorials	Seminars	Workshops	Laboratory work	Internship	Contact hours, total	Individual work	Tasks for individual work
1. Basic skills needed when starting university studies and independent living. Time planning, daily routine, independence, including household chores, financial planning and management, organisation of activities in preparation for seminars, credits, and exams. Communication with teachers, adapting to the team of students, and maintaining interpersonal relationships. Types of Conflicts and Methods of Resolution.	4		6				10	15	Independently search and read the literature on the given topics, prepare for a discussion, or complete other assigned tasks.
2. Mental health and factors affecting it. The importance of early recognition of mental health problems and disorders, and opportunities for help. Stress, burnout, self-harm, alcohol, psychotropic and narcotic substance abuse. Violence and its prevention. How to talk about mental health with your peers. Emotional support programs for students and the provision of mental health services in Lithuania.	4		6				10	15	Find and analyse literature, prepare for a presentation and discussion on the topics presented, or perform other assigned tasks.
3. Biopsychosocial paradigm and the mental health disorders, their clinical features and treatment principles for basic acquaintance (psychosis, affective, anxiety, behavioural, personality, somatoform, obsessions, post-traumatic stress, adaptation, addiction, etc.). Introduction to the classification of mental illnesses and behavioural disorders.	6		6				12	25	Individually analyse, review literature on the given topics, discuss educational films on the issues under consideration, or complete other assigned tasks.

4. Neurodiversity. Autism spectrum disorders and psychosocial adaptation in university. Attention deficit hyperactivity disorder, specific learning development disorders at various age periods in human development and comprehensive assistance options.	4		6				10	15	Individually analyse, review literature on given topics, or complete other assigned tasks.
5. Stress reduction techniques that can help students complete their studies and help in their future work. Peculiarities of self-realisation while studying and working. Mobing. Burn-out. Implementation of art therapies in mental health. th.	2		6				8	15	Find literature and educational films and web apps on the studied topics, practice anxiety-reducing techniques, prepare for discussions on the studied topics, or complete other assigned tasks.
Total	20		30				50	85	

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria
Exam – written test	60%	Appointed time of VU MF Study Department.	The exam consists of a test of up to 50 closed-ended questions designed to assess knowledge and achievements. The test results are evaluated on a 10-point scale by the teacher responsible for that part. The number of correct answers in each question may vary and be one or more. The test score is formed by the points collected for each task: a completely correct answer is awarded the full intended score, and a partially correct answer (e.g., not all correct answers are selected) is awarded a proportional part of the intended score. If an unsatisfactory assessment (≤ 4) is received, the subject is not credited and is assessed with a score of 4. When calculating the final grade, the cumulative score of the test assessment is transformed into an estimate, the possible distribution of which is from 0 to 6.
Presentations during the seminars	20%	On the last day of seminars.	Each assigned by the teacher and prepared presentation is evaluated on a scale of 1 to 10 points. At the end of the semester, the average of the assessments for all presentations will be calculated. Presentation evaluation criteria: 1) content: clear formulation of statements; disclosure of the essence of the topic; structuring; accurate use of subject concepts (4 points); 2) form: fluency, visuality, interactivity, time management (4 points); 3) presentation of problematic questions and tasks to the group, leading a discussion, and the ability to answer questions raised by the audience (2 points). Report not submitted on time: 0 points. When calculating the final grade, this part of the cumulative score in the ten-point system is transformed into a final grade estimate, the possible distribution of which ranges from 0 to 2.
Work during seminars	20%	On the last day of seminars.	0-5 points: does not participate or almost does not participate in discussions, does not answer the questions asked, misses the seminars;

			6-8 points: participates little in discussions, only partially answers the questions asked, does not supplement the reports on the topic under consideration, does not ask additional questions; 9-10 points: actively participates in discussions, fully answers the questions asked, supplements the reports prepared by other students on the topic under consideration, and asks additional questions. With a justifiable reason, no more than a third of the seminars can be missed. When calculating the final grade, this part of the cumulative score in the ten-point system (the averages of the seminar assessments) is transformed into a final grade estimate, the possible distribution of which ranges from 0 to 2.
--	--	--	--

Author (-s)	Publishing year	Title	Issue of a periodical or volume of a publication	Publishing house or web link
Required reading				
David Matthew Edmonds, Olga Zayts-Spence , Zoë Fortune, Angus Chan, Jason Shang Guan Chou	2024	A scoping review to map the research on the mental health of students and graduates during their university-to-work transitions		https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38443080/
Anne Duffy, Quynh Pham	2025	Advancing mental health in university students: future directions in literacy and digital tools		https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC12434357/
Scott B Patten, Nathan King, Amlish Munir, Andrew G M Bulloch, Dan Devoe, Daniel Rivera, Jin Byun, Simone Cunningham, Gina Dimitropoulos, Asmita Bhattarai, Anne Duffy.	2022	Transitions to campus mental health care in university students: Determinants and predictors		https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36194448/
Šiurkutė A., Lesinskienė S.	2022	Psychopathology, Diagnostics, Prevention of Prodromal Schizophrenia		Vilnius University Press
Junping Huang, Yeshambel T Nigatu, Rachel Smail-Crevier, Xin Zhang, Jianli Wang.	2018	Interventions for common mental health problems among university and college students: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials		https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30300732/
Matt O'Connor, Leanne Casey	2015	The Mental Health Literacy Scale (MHLS): A new scale-based		https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26228163/

		measure of mental health literacy		
Recommended reading				
Ed. Rey J. M.	2012 and periodically updated	IACAPAP Textbook of Child and Adolescent Mental Health.		IACAPAP, Geneva http://iacapap.org/iacapap-textbook-of-child-and-adolescent-mental-health
Giedre Bulotienė	2021	Peculiarities of doctor communication in the face of death.		Vilnius University Press
Hendry, A., Hasler, J.	2017	Creative Therapies for Complex Trauma		Jessica Kingsley Publishers
World Health Organization	1992	The ICD-10 Classification of Mental and Behavioral Disorders		World Health Organization, Geneva

NOTE: Including Open Educational Resources in the reading list is recommended

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Universalus dizainas ir neįgalųjų aplinkos pritaikymas	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Aušra Adomavičienė Kitas / a (-i):	Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas Sveikatos mokslų institutas Reabilitacijos, fizinės ir sporto medicinos katedra Žaliųjų Ežerų g. 2, Vilnius, 08406 Vilniaus m. sav.

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
I pakopa	Individualiai pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Mišri	II, IV semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	64	71

Dalyko (modulio) tikslas
Studijų dalyko tikslas – suteikti studentams žinių apie universalaus dizaino (UD) sprendimus, jo kūrimo etapus, strategijas ir principus, bei supažindinti su neįgalųjų aplinkos pritaikymo standartais ir rekomendacijomis, atsižvelgiant į individualių poreikių svarbą esant fiziniams, protiniams, sensoriniams ar kognityviniams sutrikimams. Siekiama ugdyti probleminio mąstymo gebėjimus analizuoti naujausiais moksliniais tyrimais pagrįstas įtraukios aplinkos kūrimo tendencijas ir universalaus dizaino sprendimus, dirbti savarankiškai ir kūrybiškai.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinos ir gebės paaiškinti UD koncepciją, sąvokas, principus, kūrimo strategijas ir etapus; neįgalųjų aplinkos pritaikymo standartus ir rekomendacijas esant skirtingiems poreikiams ir negaliai; Gebės identifikuoti, įvertinti ir analizuoti viešosios, namų ir darbo aplinkos sprendimus bei specialiojo pritaikymo galimybes, atsižvelgiant į individualiuosius poreikius ir negalios pobūdį. Gebės savarankiškai modeliuoti ir prognozuoti naujausiais moksliniais tyrimais pagrįstas įtraukios aplinkos sąlygas bei parinkti įgalinančias ir prevencines priemones.	Problemos pristatymas paskaitos metu (įtrauki paskaita, literatūros analizė, skaidrių ir video demonstravimas, darbas grupėse) (nuotoliniu būdu); Seminaruose probleminių situacijų analizė ir modeliavimas, savarankiškas darbas, darbas grupėse, mokslinių straipsnių analizė, diskusija tarp grupių ir minčių lietus (nuotoliniu būdu); Pratybos – situacijų analizė, savarankiškas darbas ir darbas grupėse, diskusija tarp grupių (auditorijoje).	Grupėse atliktos situacijos analizės pristatymas Į problemų sprendimą orientuotos užduoties pristatymas (PPT pranešimas)

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Universalaus dizaino (UD) koncepcija XXI amžiuje. Sąvokos „Universalus dizainas“ „Aplinka visiems“ „Igalinanti aplinka“ „Integranti aplinka“ „Įtrauki aplinka“. Universalaus dizaino 7 principai.	2		2				4	4	Literatūros studijavimas apie Įtraukią aplinką. Pasiruošimas diskusijai grupėse
2. Universalios aplinkos kūrimo strategija ir etapai.	2		2	2			6	6	Situacijos modeliavimas integruojant video ir vaizdinės medžiagos analizę, darbas grupėse. https://www.negalia.lt/galerij/filmoteka/universalus-dizainas/ ir https://universalusdizainas.lt/gaire/aplinkos-ir-pastatu-rusys/ Pasiruošimas diskusijai tarp grupių
3. Neįgalųjų aplinkos pritaikymas. „Aplinka visiems“ sąvoka. Teisės aktai, reglamentuojantys aplinkos pritaikymą neįgaliesiems. Aplinkos pritaikymo kontrolės organizavimas.	2		2	2			6	8	Situacijos analizė pagal pasirinktą negalią (judėjimo /protinė /sensorinė ar pažinimo negalia) integruojant UD principus ir neįgalųjų aplinkos pritaikymą reglamentuojančių dokumentų normas.
4. UD iššūkiai tenkinant skirtingą negalią turinčių asmenų aplinkos pritaikymo poreikius: • judėjimo negalia • protinė negalia • sensorinė negalia • pažinimo negalia (alternatyvi komunikacija)	2		2	2			6	8	Darbas grupėse. Pasiruošimas diskusijai tarp grupių.
5. Judėjimo negalia: Miestų ir gyvenviečių aplinkos pritaikymas - visuomeninės aplinkos, pastatų ir jų atskirų elementų pritaikymas, stovėjimo aikštelių, garažų ir viešojo transporto pritaikymo ypatumai.	2			2			4	4	Situacijos modeliavimas analizuojant žmonių su judėjimo negalia aplinkos pritaikymą (smuo, judantis vežimėliu / naudojantis vaikščiojimo lazdele / esant amputuotoms galūnėms).
6. Judėjimo negalia: Gyvenamosios erdvės pritaikymas (reikalavimai įvažiavimui, sanitarinėms patalpoms, vonios ir dušo kambariui, virtuvei). Keltuvai namų aplinkoje.	2		2	2			6	6	
7. Judėjimo negalia: Specialaus rankinio valdymo automobilio pritaikymo galimybės.	2			2			4	4	Darbas grupėse. Pasiruošimas diskusijai tarp grupių.
8. Sensorinė negalia: Informacinė aplinka. Teisės aktai reglamentuojantys informacinės aplinkos pritaikymą.	2			2			4	4	Situacijų modeliavimas integruojant vaizdinės ir video medžiagos analizę (pagal pasirinktą regos, klausos ar protinę negalią).
9. Sensorinės negalios ir aplinkos pritaikymo ypatumai. Asmenų, turinčių regos negalią, aplinkos pritaikymas.	2			2			4	4	

10. Sensorinė negalia: Asmenų, turinčių klausos negalią, aplinkos pritaikymas.	2			2			4	4	https://blindwelfareociety.in/blogs/universal-design-for-all-enhancing-accessibility-for-the-visually-impaired
11. Pažinimo negalia: įtrauki ir prieinama aplinka. Alternatyvios komunikacijos priemonės. Protinė negalia: aplinkos pritaikymo ypatumai. Autizmas. Demencija. Alzheimeris.	2			2			4	4	https://www.ncoa.org/article/helping-people-with-blindness-and-vision-loss-continue-to-participate-in-everyday-activities/ Darbas grupėse. Pasiruošimas diskusijai tarp grupių.
12. Individualių sprendimų priėmimo strategija (SMART sistema): individualios situacijos įsivertinimas, stiprybių/silpnybių identifikavimas ir aptarimas, pagalbos planavimas, priemonių parinkimas ir rekomendacijų parengimas.	2		6	4			12	15	Į problemų sprendimą orientuotos užduoties rengimas ir pristatymas (pranešimas PPT formatu).
Iš viso	24		16	24			64	71	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminarų ir pratybų metu (A)	50 %	Semestro metu	Studento darbas seminaruose ir pratybose vertinamas - skaičiuojamas atskirų seminaro/pratybų įvertinimų vidurkis: Puikus pasiekimų lygmuo (9–10 balų) Studentas nuosekliai ir aktyviai dalyvauja seminaruose: atsakingai pasirengia, rodo gilų nagrinėjamų temų supratimą, tiksliai vartoja sąvokas. Geba analizuoti, kritiškai vertinti ir apibendrinti informaciją, formuluoti pagrįstas išvadas. Aktyviai įsitraukia į diskusijas, argumentuotai reiškia nuomonę, konstruktyviai bendradarbiauja su kitais. Tipinis pasiekimų lygmuo (7–8 balai) Studentas dalyvauja seminaruose ir dažniausiai būna pasirengęs. Supranta pagrindines sąvokas, geba apibendrinti informaciją. Dalyvauja diskusijose, tačiau įsitraukimas ar argumentavimas ne visada yra nuoseklus ar išplėtotas. Slenkstinis pasiekimų lygmuo (5–6 balai) Studentas dalyvauja seminaruose, tačiau pasirengimas ir įsitraukimas yra riboti. Daugiausia atkartoja informaciją, paviršutiniškai supranta sąvokas. Diskusijose dalyvauja minimaliai arba pasyviai. Nepakankamas pasiekimų lygmuo (0–4 balai) Studentas nedalyvauja seminaruose arba dalyvauja itin retai, nėra pasirengęs, neįsitraukia į diskusijas. Praleidus seminarą / pratybas ar nedalyvavus grupės darbe, studentas gauna ir parengia papildomą individualią užduotį praleista tema, kurią gali pristatyti semestro eigoje.
Į problemų sprendimą orientuota užduotis (pranešimo PPT formatu parengimas ir pristatymas) (B)	50 %	Semestro metu	Semestro eigoje, studentas pagal pasirinktą situaciją parengia ir pristato vieną Į problemų sprendimą orientuotą užduotį (pranešimas PPT formatu, 15-20 min apimties), kurioje turi būti pristatyti šie aspektai: 1. Individualiai pasirinktos aplinkos įvertinimas ir problemų identifikavimas; 2. UD principų ir teisės aktų, reglamentuojančių neįgaliųjų aplinkos pritaikymo standartus ir normas, atitikimo analizė; 3. Individualius poreikius atitinkančios įtraukios aplinkos kūrimo ir pritaikymo įžvalgos bei perspektyvos;

		4. 3-5 rekomendacijos; 5. Apžvalga 5-6 mokslinių šaltinių pagrindžiant temos aktualumą. Į problemų sprendimą orientuotos užduoties vertinimas: Puikus pasiekimų lygmuo (9–10 balų) Studentas parengia nuoseklia, išsamią ir kritiškai pagrįstą pasirinktos spec. poreikius / negalią turinčio žmogaus aplinkos analizę. Aiškiai apibrėžia nagrinėjamą sritį, remiasi patikimais moksliniais šaltiniais, nacionaliniais ir tarptautiniais dokumentais ir rekomendacijomis. Geba ne tik aprašyti, bet ir kritiškai vertinti įtraukios aplinkos efektyvumą, identifikuoti pagrindines problemas, jų priežastis, pasekmes sveikatai ir gyvenimo kokybei. Atlieka pagrįstus palyginimus su neįgalųjų aplinkos pritaikymą reglamentuojančių dokumentų standartais ir rekomendacijomis bei UD strategijomis (pvz., LT, ES, PSO rekomendacijos), aiškiai formuluoja Įtraukios aplinkos kūrimo išvalgas ir perspektyvas, bei temos aktualumą pagrindžia 5-6 naujausių mokslinių straipsnių apžvalga. Formuluoja aiškus, logiškas ir argumentuotas išvadas, pateikia pagrįstas ir realistiškas rekomendacijas įtraukios aplinkos kūrimui pasirinktos situacijos atveju, esant spec.poreikiams ar negaliai. Studentas tiksliai vartoja sąvokas, geba apibendrinti informaciją. Pristatymo metu argumentuotai reiškia mintis, aktyviai dalyvauja diskusijoje, konstruktyviai atsako į klausimus. Tipinis pasiekimų lygmuo (7–8 balai) Studentas parengia aiškia pasirinktos spec.poreikius / negalią turinčio žmogaus aplinkos analizę. Apibūdina esamą situaciją, remiasi tinkamais šaltiniais, tačiau analizė ne visada pakankamai išplėtotą ar kritiška, netikslius vertinimas ir išvalgos. Identifikuoja pagrindines problemas, tačiau jų analizė gali būti paviršutiniškesnė. Pateikiami bendro pobūdžio palyginimai su galiojančiais standartais ir rekomendacijomis ir pasiūlymai, kurie ne visada pakankamai pagrįsti. Studentas supranta pagrindines sąvokas, geba apibendrinti informaciją. Pristatymo metu dalyvauja diskusijoje, tačiau argumentavimas gali būti ne visada nuoseklus ar išsamus. Slenkstinis pasiekimų lygmuo (5–6 balai) Studentas parengia darbą, tačiau jis yra fragmentiškas arba paviršutiniškas. Daugiausia atkartoja informaciją, ribotai analizuoja nagrinėjamą spec.poreikius / negalią turinčio žmogaus aplinkos pritaikymą. Problemos įvardijamos neaiškiai arba paviršutiniškai, trūksta kritinio vertinimo. Palyginimas su reglamentuojančių dokumentų standartais ir rekomendacijomis minimalus arba nepagrįstas. Pasiūlymai bendro pobūdžio, silpnai argumentuoti. Studentas paviršutiniškai vartoja sąvokas, diskusijoje dalyvauja minimaliai, atsakymai trumpi ir mažai argumentuoti. Nepakankamas pasiekimų lygmuo (0–4 balai) Darbas neparengtas arba neatitinka esminių reikalavimų. Nėra aiškos analizės, šaltiniai nenaudojami arba naudojami netinkamai. Studentas nesugeba identifikuoti problemų, nepateikia pagrįstų išvadų ar pasiūlymų, nesupranta pagrindinių sąvokų, nedalyvauja diskusijoje.
Kaupiamojo vertinimo balas: E = 0,5A + 0,5B		

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Dautova A.	2020	Universal design adapting living environments for aging population		KTU leidykla eLABa ID 59172422
Čepienė A., Petkevičiūtė S.	2019	Universalaus dizaino pritaikymo teoriniai aspektai judėjimo negalės kontekste		eISSN: 2335-8904
Universal Design for All: Enhancing Accessibility for the Visually Impaired.	2025	Prieinama internetu: https://blindwelfaresociety.in/blogs/universal-design-for-all-enhancing-accessibility-for-the-visually-impaired		
Maram Fahaad Almufareh	2024	A Conceptual Model for Inclusive Technology: Advancing Disability Inclusion through Artificial Intelligence	Journal of Disability Research. https://www.scienceopen.com/hosted-document?doi=10.57197/JDR-2023-0060	
Steinfeld E., Maisel J.	2012	Universal Design: Creating Inclusive Environments,	eBook. John Wiley & Sons, Incorporated https://ebookcentral.proquest.com/lib/viluniv-ebooks/detail.action?docID=821663	
Conference proceedings	2023	Digital Human Modeling and Applications in Health, Safety, Ergonomics and Risk Management	14th International Conference, DHM 2023, Held as Part of the 25th HCI International Conference, HCII 2023, Copenhagen, Denmark, July 23–28, 2023, Proceedings, Part I. https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-35741-1	
Papildoma literatūra				
LR STATYBOS ĮSTATYMAS. Suvestinė redakcija nuo 2026-07-15 iki 2026-09-30		LR STATYBOS ĮSTATYMAS. 1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240 Prieinama internetu: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.F31E79DEC55D/asr		
Girba D.	2016	Vilniaus miesto viešosios aplinkos atitikimas universalaus dizaino principams žmonėms turintiems regos negalią.		eLABA, VU leidykla
Ivaškevičiūtė M.	2016	Modernizuojamų visuomeninių pastatų ir jų aplinkos pritaikymo žmonių su negalia poreikiams efektyvumo tyrimas.		eLABA, VGTU leidykla
Stack T., Lee T. O., Cheryl A. Wilhelmsen	2016	Occupational Ergonomics: A Practical Approach	ISBN: 978-1-118-81423-9	

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
ŽAIZDŲ TIPAI, KLINIKINIS VERTINIMAS IR GYDYMO PRINCIPAI	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): lekt. Violeta Senavaitienė	VU MF Sveikatos mokslų institutas Akušerijos ir slaugos katedra
Kitas / a (-i): VU MF Sveikatos mokslų institutas Akušerijos ir slaugos katedros dėstytojai	M. K. Čiurlionio g. 21/27, Vilnius G. Vilko g. 29 A, Vilnius Akademijos g. 4, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Pavasario semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam		
Išankstiniai reikalavimai: studentai turi būti išklausę anatomijos ir histologijos, fiziologijos, biochemijos, farmakologijos dalykus.		Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	40	95

Dalyko (modulio) tikslas		
Ugdyti sveikatos priežiūros specialistų kompetencijas, reikalingas visapusiškam žaizdų prevencijos, vertinimo, priežiūros ir gydymo procesų valdymui, remiantis šiuolaikinėmis mokslo žiniomis ir įrodymais grįsta praktika.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Analizuos įvairių etiologijų žaizdų atsiradimo priežastis, gijimo procesus ir galimas komplikacijas, remdamasis naujausiomis mokslo žiniomis ir klinikinėmis rekomendacijomis.	Paskaitos, seminarai. Seminarų metu analizuojami įvairūs žaizdų tipai, kritinės būklės, nustatomos slaugos problemos. Studentai pristato savarankiškai parengtus pranešimus ir dalijasi patirtimi. Savarankiškas rekomenduojamos mokomosios ir mokslinės literatūros studijavimas.	Testas, uždari klausimai. Praktinių užduočių (žodžiu, raštu) vertinimas. Egzaminas modulio pabaigoje.
Atliks sistemingą žaizdų vertinimą, dokumentavimą ir priežiūrą bei parinks tinkamas prevencijos ir gydymo priemones pagal paciento būklę ir individualius poreikius.	Paskaitos, seminarai, savarankiškas mokymasis. Grupės diskusija, pasidalijimas patirtimi, etinių slaugos problemų nagrinėjimas. Savarankiškas rekomenduojamos mokomosios ir mokslinės literatūros studijavimas.	Testas, uždari klausimai. Praktinių užduočių (žodžiu, raštu) vertinimas. Egzaminas modulio pabaigoje.
Edukuos pacientus ir jų artimuosius bei bendradarbiaus su sveikatos priežiūros komandos nariais, siekdamas užtikrinti		

veiksmingą žaizdų prevenciją, gydymą ir komplikacijų mažinimą.		
--	--	--

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Teisės aktai, reglamentuojantys žaizdų vertinimą, gydymą ir priežiūrą. Tvarsčių naudojimo galimybės, moksliniais įrodymais pagrįstos pragulų profilaktikos rekomendacijos.	2		2				4	17	Pasirengimas seminarams. Savarankiškas literatūros studijavimas.
2. Žaizdų tipai, vertinimas, gijimo būdai. Žaizdų gijimo procesas. Žaizdų gydymo taktika kiekvieno gijimo proceso metu. Slaugytojo vaidmuo ir veiksmai žaizdų priežiūros procese. Žaizdų gijimo būdai, klinikinis žaizdos vertinimas. Svarbiausi žaizdų gydymo principai.	4		4				8	15	Pasiruošti seminarui bei atsiskaitymui pagal nurodytą temą.
3. Pragulos, jų vertinimas, prevencija. Pragulų klasifikacija, lokalizacija. Pragulų vertinimas, odos apžiūra, nykščio testas. Rizikos veiksniai – sutrikusi judėjimo funkcija, odos vientisumo pažeidimas. Mitybos nepakankamumas arba atsvoris. Pragulų gydymas pagal pragulų gydymo algoritmą. Tvarsčių parinkimo rekomendacijos.	4		4				8	15	Pasiruošti seminarui bei atsiskaitymui pagal nurodytą temą.
4. Trofinių opų klasifikacija, vertinimas, gijimo būdai. Trofinių opų: apibrėžimas, klasifikacija, paplitimas, atsiradimo priežastys. Kompleksinė pagalba, įvertinus paciento būklę: mityba, odos priežiūra, judėjimo ypatumai, gretutinės patologijos valdymas, infekcijos kontrolė. Trofinių opų įtaka pacientų būklei ir gyvenimo kokybei. Kompleksinių gydomųjų priemonių panaudojimas. Inovatyvių tvarsčių panaudojimas trofinių opų gydymui.	4		4				8	16	Pasiruošti seminarui bei atsiskaitymui pagal nurodytą temą.
5. Nudegimų rūšys, vertinimas, gijimo būdai. Terminiai nudegimai, pirma pagalba, gydymo principai. Cheminiai nudegimai, pirma pagalba, gydymo principai. Elektros nudegimai, pirma pagalba, gydymo principai. Radiaciniai nudegimai, pirma pagalba, prevencija, gydymo principai.	4		4				8	16	Pasiruošti seminarui bei atsiskaitymui pagal nurodytą temą.
6. Komplikacijos, jų priežastys, prevencijos priemonės. Europos pragulų gydymo ir prevencijos patariamiosios grupės pragulų profilaktikos ir gydymo gairės. Pasaulinės žaizdų gydymo asociacijos moksliniais tyrimais pagrįstas pragulų profilaktikos sutarimas. Kūno	2		2				4	16	Pasiruošti seminarui bei atsiskaitymui pagal nurodytą temą.

padėties keitimas, perkėlimą palengvinančios priemonės. Stacionarūs ir mobilūs keltuvai, perkėlimo/vartymo paklodės, neštuvai, diržai.									
Iš viso	20		20				40	95	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Tarpinis atsiskaitymas: testas, uždaro tipo klausimai	30	semestro metu	Tarpinis atsiskaitymas vykdomas testo forma VMA sistemoje. Testą sudaro 20 klausimų, apimančių antrą, trečią ir ketvirtą studijų dalyko temas. Klausimai yra uždaro tipo, o teisingų atsakymų skaičius gali svyruoti nuo vieno ar kelių iki visų pateiktų variantų. Vertinimas atliekamas automatiškai pagal teisingų atsakymų skaičių ir įvertinimas apskaičiuojamas pagal nustatytą teisingų atsakymų procentinę skalę.
Individualus projektas (pristatymas – raštu ir žodžiu)	20	semestro metu	Individualus projektas. Pristatyti pasirinktos situacijos slaugos veiksmus (pasiūlymai prevencijai). Studentų rašto darbas vertinamas 10 balų sistema. Pranešimo metu vertinami bendravimo, specialieji gebėjimai, gebėjimas vykdyti tyrimus ir teorinės žinios. Vertinimo sistema: 10 balų – Puikiai taiko teorines žinias. Puikūs raiškos ir pristatymo įgūdžiai. Gerai supranta, ką ir kodėl daro. 9 balai – Labai gerai taiko teorines žinias. Labai geri raiškos ir pristatymo įgūdžiai. Supranta, kokius metodus, technikas taiko ir kodėl. 8 balai – Gerai taiko žinias. Geri raiškos ir pristatymo įgūdžiai. Žino, kokius metodus, technikas taikyti. 7 balai – Žinios taikomos vadovaujantis pateiktais pavyzdžiais. Pakankami raiškos ir pristatymo įgūdžiai. 6 balai – Žinios taikomos vadovaujantis pateiktais pavyzdžiais. Patenkinami raiškos ir pristatymo įgūdžiai. 5 balai – Minimalūs pakankami gebėjimai problemoms spręsti vadovaujantis pavyzdžiais. Patenkinami raiškos ir pristatymo įgūdžiai. 1-4 balai – Gebėjimai netenkina minimalių reikalavimų.
Egzaminas VMA sistemoje	50	Pasibaigus, žaizdų tipai, klinikinis vertinimas ir gydymo principai, ciklui. Egzamino data ir jo struktūra yra skelbiama pirmos paskaitos metu.	Egzaminas vykdomas testo forma VMA sistemoje. Testą sudaro 40 klausimų, apimančių pagrindines studijų dalyko temas. Vertinimas atliekamas automatiškai pagal teisingų atsakymų skaičių ir įvertinimas apskaičiuojamas pagal nustatytą teisingų atsakymų procentinę skalę.
Galutinis vertinimas - kaupiamasis pažymys			Galutinis pažymys = egzamino pažymys × 0,5 + tarpinio testo pažymys × 0,3 + individualaus projekto pažymys × 0,2.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Kalibatienė D., Gradauskas A., Šipylaitė J.	2018	Bendroji chirurginė slauga		Vilniaus universiteto leidykla
Isoherranen K et al.	2023	Lower Leg Ulcer	Journal of Wound	https://journals.cambridge.com.au/applic

		Diagnosis & Principles of Treatment	Management- EWMA 2023	ation/files/9616/8750/1118/EWMA_Lower_Leg_Ulcer_Diagnosis_Supp.pdf
Gethin G, Touriany E, van Netten JJ, Sobotka L.	2022	The impact of patient health and lifestyle factors on wound healing	Journal of Wound Management - EWMA 2022	DOI: 10.35279/jowm2022.23.01.sup01.01
Pressure Ulcer Terminology EPUAP will continue to use the terminology and classification according to the 2017 Clinical Guidelines.				Prieiga internetu: http://www.epuap.org/
European Pressure Ulcer Advisory Panel				Prieiga internetu: http://www.epuap.org/epuap-guidelines/
Papildoma literatūra				
Kriščiūnas A, Savickas R.	2005	Pragulų etiopatogenezė, Konservatyvus gydymas ir profilaktika.		KMU leidykla
Lietuvos medicinos norma MN 28:2025		Bendrosios praktikos slaugytojas		

PASTABA: Į literatūros sąrašą rekomenduojama įtraukti atvirusius mokymosi išteklius

COURSE (MODULE) DESCRIPTION

Course (module) title	Code
Transplant Surgery	

Instructor(s)	Academic unit(s)
Coordinator: Assoc. Prof. A. Kielaitė-Gulla Other instructor(s): Faculty of the Clinic of Gastroenterology, Nephrourology and Surgery, Institute of Clinical Medicine	Vilnius University, Faculty of Medicine, Institute of Clinical Medicine, Clinic of Gastroenterology, Nephrourology and Surgery, Santariškių St. 2, Vilnius

Level of study	Course (module) type
Integrated (long-cycle) studies	Elective

Mode of delivery	Period offered	Language(s) of instruction
In-person: lectures and classroom seminars; practical sessions in the operating room simulation suite	Spring semester	Lithuanian

Student requirements	
Prerequisites: Students must have completed “Propaedeutics of Internal Medicine (I/II, II/II)”, “Anesthesiology and Intensive Care”, and “General Surgery”	Corequisites (if any): None

Course (module) ECTS credits	Total student workload	Contact hours	Independent study hours
5	135	67	68

Course (module) objective		
The course aims to develop students' clinical reasoning, provide opportunities for students to acquire general competencies in organizing transplant surgery, and develop their ability to describe the principles of multiorgan transplantation and independently evaluate clinical donor and recipient assessments		
Learning outcomes	Teaching and learning methods	Assessment methods
- Students will be able to describe the current state and principal challenges of organ donation in the European Union and Lithuania and will become familiar with the legal framework governing tissue, cell, and organ transplantation. They will be able to list the principal rules for organ allocation and the applicable	Group and individual work, problem-solving, assignments, practical scenarios, theoretical material and simulation, consultation, and debates	Knowledge is assessed using a 10-point grading scale. This scale is used to assess theoretical knowledge acquired during seminars, including knowledge of concepts, mechanisms, indications and contraindications, protocols, and the foundations of clinical decision-making, through closed-

international standards. - Students will be able to define and understand donor identification and workup, including donor types, donor searches, and contraindications (absolute and relative).		and/or open-ended questions, brief case-based assignments, or targeted oral questioning based on a pre-established question bank aligned with the learning objectives for the specific topic. Abilities and skills are assessed using the Dreyfus 1–5 competency scale. This scale is used to assess practical competencies and manual skills demonstrated during practical sessions, including identification of structures, adherence to protocols, technical precision, and maintenance of sterility, as defined in the 1–5-level rubric below. Assessment is planned after each seminar and practical session.
- Students will be able to describe brain death determination, including methods, conditions, and applicable legislation.	Group and individual work, problem-solving, assignments, practical scenarios, theoretical material and simulation, consultation, and debates	Knowledge is assessed using a 10-point grading scale. This scale is used to assess theoretical knowledge acquired during seminars, including knowledge of concepts, mechanisms, indications and contraindications, protocols, and the foundations of clinical decision-making, through closed- and/or open-ended questions, brief case-based assignments, or targeted oral questioning based on a pre-established question bank aligned with the learning objectives for the specific topic. Abilities and skills are assessed using the Dreyfus 1–5 competency scale. This scale is used to assess practical competencies and manual skills demonstrated during practical sessions, including identification of structures, adherence to protocols, technical precision, and maintenance of sterility, as defined in the 1–5-level rubric below. Assessment is planned after each seminar and practical session.

- Students will be able to explain the principal indications for heart transplantation, transplantation principles, diagnostic methods and their importance, and the postoperative treatment plan.	Group and individual work, problem-solving, assignments, practical scenarios, theoretical material and simulation, consultation, and debates	Knowledge is assessed using a 10-point grading scale. This scale is used to assess theoretical knowledge acquired during seminars, including knowledge of concepts, mechanisms, indications and contraindications, protocols, and the foundations of clinical decision-making, through closed-and/or open-ended questions, brief case-based assignments, or targeted oral questioning based on a pre-established question bank aligned with the learning objectives for the specific topic. Abilities and skills are assessed using the Dreyfus 1–5 competency scale. This scale is used to assess practical competencies and manual skills demonstrated during practical sessions, including identification of structures, adherence to protocols, technical precision, and
		maintenance of sterility, as defined in the 1–5-level rubric below. Assessment is planned after each seminar and practical session.
- Students will be able to explain the principal indications for liver transplantation, transplantation principles, and diagnostic methods, and understand the postoperative treatment plan.	Group and individual work, problem-solving, assignments, practical scenarios, theoretical material and simulation, consultation, and debates	Knowledge is assessed using a 10-point grading scale. This scale is used to assess theoretical knowledge acquired during seminars, including knowledge of concepts, mechanisms, indications and contraindications, protocols, and the foundations of clinical decision-making, through closed-and/or open-ended questions, brief case-based assignments, or targeted oral questioning based on a pre-established question bank aligned with the learning objectives for the specific topic. Abilities and skills are assessed using the Dreyfus 1–5 competency scale. This scale is used to assess practical competencies and manual skills demonstrated during practical sessions, including identification of structures, adherence to protocols, technical precision, and maintenance of sterility, as defined in the 1–5-level rubric below. Assessment is planned after each seminar and practical session.

- Students will be able to list the indications and contraindications for kidney transplantation and combined kidney–pancreas transplantation and explain the principles of pancreatic islet transplantation.	Group and individual work, problem-solving, assignments, practical scenarios, theoretical material and simulation, consultation, and debates	Knowledge is assessed using a 10-point grading scale. This scale is used to assess theoretical knowledge acquired during seminars, including knowledge of concepts, mechanisms, indications and contraindications, protocols, and the foundations of clinical decision-making, through closed-and/or open-ended questions, brief case-based assignments, or targeted oral questioning based on a pre-established question bank aligned with the learning objectives for the specific topic. Abilities and skills are assessed using the Dreyfus 1–5 competency scale. This scale is used to assess practical competencies and manual skills demonstrated during practical sessions, including identification of structures, adherence to protocols, technical precision, and maintenance of sterility, as defined in the 1–5-level rubric below. Assessment is planned after each seminar and practical session.
- Students will be able to list the indications for and principles of corneal transplantation.	Group and individual work, problem-solving, assignments, practical scenarios, theoretical material and simulation, consultation, and debates	Knowledge is assessed using a 10-point grading scale. This scale is used to assess theoretical knowledge acquired during seminars, including knowledge of concepts, mechanisms, indications and contraindications, protocols, and the foundations of clinical decision-making, through closed-and/or open-ended questions, brief
		case-based assignments, or targeted oral questioning based on a pre-established question bank aligned with the learning objectives for the specific topic. Abilities and skills are assessed using the Dreyfus 1–5 competency scale. This scale is used to assess practical competencies and manual skills demonstrated during practical sessions, including identification of structures, adherence to protocols, technical precision, and maintenance of sterility, as defined in the 1–5-level rubric below. Assessment is planned after each seminar and practical session.

- Students will be able to list the indications for bone tissue transplantation and its principles.	Group and individual work, problem-solving, assignments, practical scenarios and theoretical material and simulation, consultation, and debates	Knowledge is assessed using a 10-point grading scale. This scale is used to assess theoretical knowledge acquired during seminars, including knowledge of concepts, mechanisms, indications and contraindications, protocols, and the foundations of clinical decision-making, through closed- and/or open-ended questions, brief case-based assignments, or targeted oral questioning based on a pre-established question bank aligned with the learning objectives for the specific topic. Abilities and skills are assessed using the Dreyfus 1–5 competency scale. This scale is used to assess practical competencies and manual skills demonstrated during practical sessions, including identification of structures, adherence to protocols, technical precision, and maintenance of sterility, as defined in the 1–5-level rubric below. Assessment is planned after each seminar and practical session.						
- Students will be able to list the general principles of hematopoietic stem cell transplantation and donor lymphocyte infusions, including modified lymphocytes.	Group and individual work, problem-solving, assignments, practical scenarios, theoretical material and simulation, consultation, and debates	Knowledge is assessed using a 10-point grading scale. This scale is used to assess theoretical knowledge acquired during seminars, including knowledge of concepts, mechanisms, indications and contraindications, protocols, and the foundations of clinical decision-making, through closed- and/or open-ended questions, brief case-based assignments, or targeted oral questioning based on a pre-established question bank aligned with the learning objectives for the specific topic. Abilities and skills are assessed using the Dreyfus 1–5 competency scale. This scale is used to assess practical competencies and manual skills demonstrated during practical sessions, including identification of structures, adherence to protocols, technical precision, and maintenance of sterility, as defined in the 1–5-level rubric below. Assessment is planned after each seminar and practical session.						
Topics	Contact hours						Independent study time and assignments	
	Lectures	Consultations	Seminars	Practical sessions	Laboratory work	Practicum	Total contact hours	Independent study

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

1. Organ donation in the European Union and Lithuania	2		4	4			10	10	Reading scholarly and methodological literature, group discussions, presentations of scholarly literature, and VU Virtual Learning Environment (VMA) self-assessment quizzes
2. Donor identification and workup	2		4	4			10	10	Reading scholarly and methodological literature, group discussions, presentations of scholarly literature, preparation for donor–recipient clinical case discussions, and self-assessment quizzes in the VU Virtual Learning Environment (VMA).
3. Principles of heart transplantation	2		4	4			10	10	Reading scholarly and methodological literature, group discussions, presentations of scholarly literature, preparation for heart donor–recipient clinical case discussions, and self-assessment quizzes in the VU Virtual Learning Environment (VMA).
4. Principles of liver transplantation	2		4	4			10	10	Reading scholarly and methodological literature, group discussions, presentations of scholarly literature, preparation for liver donor–recipient clinical case discussions, and VU Virtual Learning
									Environment (VMA) self-assessment quizzes
5. Principles of kidney, combined kidney–pancreas, and pancreatic islet transplantation	2		4	4			10	10	Reading scholarly and methodological literature, group discussions, presentations of scholarly literature, preparation for clinical case discussions involving radiologic studies in kidney, combined kidney–pancreas, and

									pancreatic islet donor–recipient cases, and self-assessment quizzes in the VU Virtual Learning Environment (VMA)
6. Principles of corneal transplantation	2		4	4			10	10	Reading scholarly and methodological literature, group discussions, presentations of scholarly literature, preparation for clinical case discussions involving pathologic studies of corneal donors and recipients, and self-assessment quizzes in the VU Virtual Learning Environment (VMA)
7. Principles of bone tissue transplantation	1		1	1			3	4	Reading scholarly and methodological literature, group discussions, presentations of scholarly literature, preparation for clinical case discussions involving laboratory studies of bone tissue donors and recipients, and self-assessment quizzes in the VU Virtual Learning Environment (VMA)
8. General principles of hematopoietic stem cell transplantation and donor lymphocyte infusions, including modified lymphocytes	2		1	1			4	4	Reading scholarly and methodological literature, group discussions, presentations of scholarly literature, preparation for hematopoietic stem cell clinical case discussions, and self-assessment quizzes in the VU Virtual Learning Environment (VMA).
Total	15		26	26			67	68	

Assessment strategy	Weight (%)	Assessment timing	Assessment criteria
---------------------	------------	-------------------	---------------------

Work during in-person seminars and practical sessions	25%	During the semester	The student has the following knowledge and abilities: - explain and understand the pathogenesis of diseases requiring organ transplantation; - establish a preliminary diagnosis and identify contraindications to transplantation; - understand the donor identification process; - understand the principles of organ allocation, ethical principles, and applicable legislation; - understand the sequence, methodology, and surgical stages of the organ transplantation process. Assessment is planned after each seminar and practical session: - preparation (30%): completion of assigned reading and homework and analysis of clinical cases; - participation in discussions (35%): questions and answers, evidence-based arguments, and evaluation of peers' ideas; - engagement in practical sessions (35%): demonstration of practical skills, teamwork, initiative, and engagement. Grading scale (0–10 points after each session): 9–10 points: excellent preparation, leadership in discussions, and critical thinking 7–8 points: good preparation, active participation, and relevant questions 5–6 points: basic knowledge, passive participation, and responses only when prompted 0–4 points: unprepared, does not participate, and is unable to answer basic questions The final grade for this component will be calculated as the average of all assessment scores. Missed seminars must be made up and assessed. If a student does not make up missed seminars, ECTS credits will not be awarded.
---	-----	---------------------	---

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

Simulation-based practical tasks in the operating room	25%	During the semester	Six simulation-based tasks are planned: - donor evaluation: brain death determination and assessment of donor suitability; - organ procurement: kidney procurement (explantation) using a simulator, perfusion, and storage - vascular anastomosis: microsurgical arterial and venous anastomoses - Back-table preparation: preparation of the liver graft before implantation - Hyperacute rejection: recognition and management of an intraoperative crisis - postoperative management: immunosuppression and recognition of complications Dreyfus 1–5 competency scale: 1 (Novice): unable to perform the task, does not recognize structures, does not know the solutions, does not follow the protocol, and breaches sterility
			2 (Advanced beginner): performs the task incorrectly, follows the protocol only partially, and commits limited breaches of sterility 3 (Competent): uses a standard approach, follows the protocol, and maintains sterility standards 4 (Proficient): uses an optimal, fluent, minimally traumatic technique, maintains full sterility, and performs precise dissection 5 (Expert): demonstrates masterful, individualized technique, expert judgment, and impeccable sterility Scoring subcriteria: - surgical approach: Weight (20%) - vascular identification: Weight (25%) - aortic cannulation: Weight (15%) - Perfusion and preservation solution use (20%) - organ storage and transportation (10%) - maintenance of sterility (10%) Missed tasks in the operating room simulation suite must be made up and assessed. If a student does not make up practical tasks, ECTS credits will not be awarded.
Examination	50%	During the semester	The examination is administered in the VU Virtual Learning Environment (VMA). The examination consists of 40 questions, with five questions from each of the eight course topics listed (see Topics). Grading is performed automatically based on the number of correct answers. Each examination question has one correct answer, and the grade is not rounded.

Final grade	100%	During the semester	Scores are obtained from in-person seminar activities (25%), operating room simulation activities (25%), and the examination (50%). Final grade = seminar activity grade $\times$ 0.25 + simulation task grade $\times$ 0.25 + examination grade $\times$ 0.5. The practical skills assessment based on the Dreyfus model is converted to a 10-point scale using the following equation: $X_{10} = 1 + (X_5 - 1) \times [(10 - 1) / (5 - 1)] = 1 + (X_5 - 1) \times 2.25$ X_5 denotes the raw ordinal score (1–5) assigned using the Dreyfus model-based competency assessment scale, from Level 1 to Level 5, while X_{10} denotes the corresponding transformed score on the standardized 10-point scale. Under this transformation, the anchor points of the original scale (1, 2, 3, 4, 5) correspond to converted scores of 1.00, 3.25, 5.50, 7.75, and 10.00, thereby preserving exact correspondence between the endpoints of the two assessment instruments (minimum = 1, maximum = 10). The final grade is calculated by applying the specified weights of the assessment components and is rounded to the nearest integer according to standard mathematical rounding rules. Failure to achieve the minimum practical skills level, corresponding to at least Level 3 (Competent) under the Dreyfus model, results in a failing final grade regardless of the examination result.
-------------	------	---------------------	---

Author(s)	Year of publication	Title	Journal issue or volume	Publisher or URL
Required reading				
Ashley R. Dennison, Guy J Maddern, Jis Fan	2024	Bailey & Love's Essential Operations in Hepatobiliary and Pancreatic Surgery	ISBN 9780367468798	CRC Press
Makary MA, Ladner-Drysdale	2008	General Surgery: Review	ISBN-10: 097606622X	Lippincott Williams & Wilkins
Harken A.H.	2009	Abernathy's Surgical Secrets, 6th edition	ISBN 9780323074759	Mosby Elsevier
Recommended reading				
https://itunes.apple.com/podcast/surgery-101/id293184847	2024	http://www.accesssurgery.com	Videos; free podcasts	Surgery 101
MA Makary, Ladner-Drysdale; 2nd edition	2008	General Surgery: Review	ISBN-13: 9780976066224	Ladner-Drysdale
Stehr et al.	2008	Mont Reid Surgical Handbook, 6th edition	ISBN 9780323082754	Elsevier

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Transplantacijų chirurgija	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): Doc. A. Kielaitė-Gulla Kitas / a (-i): _____ Klinikinės medicinos instituto, Gastroenterologijos, nefrourologijos ir chirurgijos klinikos dėstytojai	Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas, Klinikinės medicinos institutas, Gastroenterologijos, nefrourologijos ir chirurgijos klinika, Santariškių g.2, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Vientisosios studijos	Pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė: paskaitos ir seminarai auditorijoje, praktiniai užsiėmimai operacijų simuliacijos auditorijoje	Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Studentai turi būti baigę „Vidaus ligų propedeutika (I/II, II/II)“ ir „Anesteziologija ir reanimatologija“; „Bendroji chirurgija“ dalykus	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	67	68

Dalyko (modulio) tikslas		
Transplantacijų dalyku siekiama ugdyti studentų klinikinį mąstymą, sudaryti sąlygas įgyti bendrąsias transplantacijų chirurgijos organizavimo proceso kompetencijas, bei gebėjimą apibūdinti daugybinių organų transplantacijų atlikimo principus ir savarankiškai vertinti klinikinius donorų ir recipientų tyrimus		
Dalyko studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
-gebės apibūdinti organų donorystės situaciją ir pagrindines problemas Europos Sąjungoje ir Lietuvoje; susipažins su teisine baze, susijusia su audinių, ląstelių ir organų transplantacija. Gebės išvardinti pagrindines organų paskirstymo taisykles, kokie naudojami tarptautiniai standartai; - gebės	Darbas grupėse ir individualiai, problemų sprendimas, užduotys, praktinės situacijos, teorinė medžiaga ir modeliavimas, konsultavimas, debatai	Žinioms taikoma dešimtbalė vertinimo sistema (ši sistema bus taikoma teorinių žinių, įgytų seminaro metu, vertinimui: sąvokų, mechanizmų, indikacijų/kontraindikacijų, protokolų ir klinikinio sprendimų priėmimo pagrindų žinojimui naudojant uždaro ir/ar atviro tipo

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

apibrėžti ir suprasti donoro identifikavimą ir ištyrimą (donorų rūšys, donorų paieškos, kontraindikacijos (absoliučios ir santykinės)).		klausimus, trumpų atvejo analizių (case-based) užduotis, arba tikslinė žodinė apklausa pagal iš anksto parengtą klausimų banką, susietą su konkrečios temos mokymosi tikslais, gebėjimams ir įgūdžiams vertinti taikoma penkiabalė (pagal Dreyfus) vertinimo sistema (ši skalė bus taikoma praktinių gebėjimų ir manualinių įgūdžių, demonstruojamų pratybų metu, vertinimui: struktūrų atpažinimui, protokolo laikymuisi, technikos tikslumui ir sterilumo užtikrinimui (kaip apibrėžta žemiau pateiktoje 1–5 lygių rubrikoje). Planuojamas vertinimas po kiekvieno seminaro ir pratybų.
-gebės apibūdinti smegenų mirties diagnostiką: metodus, sąlygas, teisės aktus.	Darbas grupėse ir individualiai, problemų sprendimas, užduotys, praktinės situacijos, teorinė medžiaga ir modeliavimas, konsultavimas, debatai	Žinioms taikoma dešimtbalė vertinimo sistema (ši sistema bus taikoma teorinių žinių, įgytų seminaro metu, vertinimui: sąvokų, mechanizmų, indikacijų/kontraindikacijų, protokolų ir klinikinio sprendimų priėmimo pagrindų žinojimui naudojant uždaro ir/ar atviro tipo klausimus, trumpų atvejo analizių (case-based) užduotis, arba tikslinė žodinė apklausa pagal iš anksto parengtą klausimų banką, susietą su konkrečios temos mokymosi tikslais, gebėjimams ir įgūdžiams vertinti taikoma penkiabalė (pagal Dreyfus) vertinimo sistema (ši skalė bus taikoma praktinių gebėjimų ir manualinių įgūdžių, demonstruojamų pratybų metu, vertinimui: struktūrų atpažinimui, protokolo laikymuisi, technikos tikslumui ir sterilumo užtikrinimui (kaip apibrėžta žemiau pateiktoje 1–5 lygių rubrikoje). Planuojamas vertinimas po kiekvieno seminaro ir pratybų.

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

-gebės paaiškinti pagrindines širdies transplantacijos indikacijas, transplantacijos principus, tyrimų metodus ir jų svarbą, gebės paaiškinti pooperacinį gydymo planą.	Darbas grupėse ir individualiai, problemų sprendimas, užduotys, praktinės situacijos, teorinė medžiaga ir modeliavimas, konsultavimas, debatai	Žinioms taikoma dešimtbalė vertinimo sistema (ši sistema bus taikoma teorinių žinių, įgytų seminario metu, vertinimui: sąvokų, mechanizmų, indikacijų/kontraindikacijų, protokolų ir klinikinio sprendimų priėmimo pagrindų žinojimui naudojant uždaro ir/ar atviro tipo klausimus, trumpų atvejo analizių (case-based) užduotis, arba tikslinė žodinė apklausa pagal iš anksto parengtą klausimų banką, susietą su konkrečios temos mokymosi tikslais, gebėjimams ir įgūdžiams vertinti taikoma penkiabalė (pagal
		Dreyfus) vertinimo sistema (ši skalė bus taikoma praktinių gebėjimų ir manualinių įgūdžių, demonstruojamų pratybų metu, vertinimui: struktūrų atpažinimui, protokolo laikymuisi, technikos tikslumui ir sterilumo užtikrinimui (kaip apibrėžta žemiau pateiktoje 1–5 lygių rubrikoje). Planuojamas vertinimas po kiekvieno seminario ir pratybų.
-gebės paaiškinti pagrindines kepenų transplantacijos indikacijas, transplantacijos principus, tyrimų metodus, suprasti pooperacinį gydymo planą.	Darbas grupėse ir individualiai, problemų sprendimas, užduotys, praktinės situacijos, teorinė medžiaga ir modeliavimas, konsultavimas, debatai	Žinioms taikoma dešimtbalė vertinimo sistema (ši sistema bus taikoma teorinių žinių, įgytų seminario metu, vertinimui: sąvokų, mechanizmų, indikacijų/kontraindikacijų, protokolų ir klinikinio sprendimų priėmimo pagrindų žinojimui naudojant uždaro ir/ar atviro tipo klausimus, trumpų atvejo analizių (case-based) užduotis, arba tikslinė žodinė apklausa pagal iš anksto parengtą klausimų banką, susietą su konkrečios temos mokymosi tikslais, gebėjimams ir įgūdžiams vertinti taikoma penkiabalė (pagal Dreyfus) vertinimo sistema (ši skalė bus taikoma praktinių gebėjimų ir manualinių įgūdžių, demonstruojamų pratybų metu, vertinimui: struktūrų atpažinimui, protokolo laikymuisi, technikos tikslumui ir sterilumo užtikrinimui (kaip apibrėžta žemiau pateiktoje 1–5 lygių rubrikoje). Planuojamas vertinimas po kiekvieno seminario ir pratybų.

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

-gebės išvardinti inkstų transplantacijas, inkstų-kasos komplekso transplantacijų indikacijas ir kontraindikacijas bei paaiškinti kasos salelių transplantacijos principus.	Darbas grupėse ir individualiai, problemų sprendimas, užduotys, praktinės situacijos, teorinė medžiaga ir modeliavimas, konsultavimas, debatai	Žinioms taikoma dešimtbalė vertinimo sistema (ši sistema bus taikoma teorinių žinių, įgytų seminario metu, vertinimui: sąvokų, mechanizmų, indikacijų/kontraindikacijų, protokolų ir klinikinio sprendimų priėmimo pagrindų žinojimui naudojant uždaro ir/ar atviro tipo klausimus, trumpų atvejo analizių (case-based) užduotis, arba tikslinė žodinė apklausa pagal iš anksto parengtą klausimų banką, susietą su konkrečios temos mokymosi tikslais, gebėjimams ir įgūdžiams vertinti taikoma penkiabalė (pagal Dreyfus) vertinimo sistema (ši skalė bus taikoma praktinių gebėjimų ir manualinių įgūdžių, demonstruojamų pratybų metu, vertinimui: struktūrų atpažinimui, protokolo laikymuisi, technikos tikslumui ir sterilumo užtikrinimui (kaip apibrėžta žemiau pateiktoje 1–5 lygių rubrikoje). Planuojamas vertinimas po kiekvieno seminario ir pratybų.
-gebės išvardinti ragenos transplantacijos indikacijas ir principus.	Darbas grupėse ir individualiai, problemų sprendimas, užduotys, praktinės situacijos, teorinė medžiaga ir modeliavimas, konsultavimas, debatai	Žinioms taikoma dešimtbalė vertinimo sistema (ši sistema bus taikoma teorinių žinių, įgytų seminario metu, vertinimui: sąvokų, mechanizmų, indikacijų/kontraindikacijų, protokolų ir klinikinio sprendimų priėmimo pagrindų žinojimui naudojant uždaro ir/ar atviro tipo klausimus, trumpų atvejo analizių (case-based) užduotis, arba tikslinė žodinė apklausa pagal iš anksto parengtą klausimų banką, susietą su konkrečios temos mokymosi tikslais, gebėjimams ir įgūdžiams vertinti taikoma penkiabalė (pagal Dreyfus) vertinimo sistema (ši skalė bus taikoma praktinių gebėjimų ir manualinių įgūdžių, demonstruojamų pratybų metu, vertinimui: struktūrų atpažinimui, protokolo laikymuisi, technikos tikslumui ir sterilumo užtikrinimui (kaip apibrėžta žemiau pateiktoje 1–5 lygių rubrikoje). Planuojamas vertinimas po kiekvieno seminario ir pratybų.

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

-gebės išvardinti kaulinio audinio transplantacijų indikacijas ir principus.	Darbas grupėse ir individualiai, problemų sprendimas, užduotys, praktinės situacijos, teorinė medžiaga ir modeliavimas, konsultavimas, debatai	Žinioms taikoma dešimtbalė vertinimo sistema (ši sistema bus taikoma teorinių žinių, įgytų seminaro metu, vertinimui: sąvokų, mechanizmų, indikacijų/kontraindikacijų, protokolų ir klinikinio sprendimų priėmimo pagrindų žinojimui naudojant uždaro ir/ar atviro tipo klausimus, trumpų atvejo analizių (case-based) užduotis, arba tikslinė žodinė apklausa pagal iš anksto parengtą klausimų banką, susietą su konkrečios temos mokymosi tikslais, gebėjimams ir įgūdžiams vertinti taikoma penkiabalė (pagal Dreyfus) vertinimo sistema (ši skalė bus taikoma praktinių gebėjimų ir manualinių įgūdžių, demonstruojamų pratybių metu, vertinimui: struktūrų atpažinimui, protokolo laikymuisi, technikos tikslumui ir sterilumo užtikrinimui (kaip apibrėžta žemiau pateiktoje 1–5 lygių rubrikoje). Planuojamas vertinimas po kiekvieno seminaro ir pratybių.
- gebės išvardinti kamieninių kraujodaros ląstelių transplantacijos ir donoro limfocitų (įskaitant modifikuotus) infuzijos bendruosius principus	Darbas grupėse ir individualiai, problemų sprendimas, užduotys, praktinės situacijos, teorinė medžiaga ir modeliavimas, konsultavimas, debatai	Žinioms taikoma dešimtbalė vertinimo sistema (ši sistema bus taikoma teorinių žinių, įgytų seminaro metu, vertinimui: sąvokų, mechanizmų, indikacijų/kontraindikacijų, protokolų ir klinikinio sprendimų priėmimo pagrindų žinojimui naudojant uždaro ir/ar atviro tipo klausimus, trumpų atvejo analizių (case-based) užduotis, arba tikslinė žodinė apklausa pagal iš anksto parengtą klausimų banką, susietą su konkrečios temos mokymosi tikslais, gebėjimams ir įgūdžiams vertinti taikoma penkiabalė (pagal Dreyfus) vertinimo sistema (ši skalė bus taikoma praktinių gebėjimų ir manualinių įgūdžių, demonstruojamų pratybių metu, vertinimui: struktūrų atpažinimui, protokolo laikymuisi, technikos tikslumui ir sterilumo užtikrinimui (kaip apibrėžta žemiau pateiktoje 1–5 lygių rubrikoje). Planuojamas vertinimas po kiekvieno seminaro ir pratybių.

	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiškų studijų laikas ir užduotys
--	-----------------------------------	--

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos
2026 m. spalio 2 d. Nutarimu
Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

Temos	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Organų donorystė Europos Sąjungoje ir Lietuvoje	2		4	4			10	10	Mokslinės ir metodinės literatūros skaitymas, diskusijos grupėse, mokslinės literatūros pristatymas, VU virtualios mokymų aplinkos savikontrolės testai
2. Donoro identifikavimas ir ištyrimas	2		4	4			10	10	Mokslinės ir metodinės literatūros skaitymas, diskusijos grupėse, mokslinės literatūros pristatymas ir pasiruošimas klinikinio atvejo (donoro-recipientų) aptarimui, VU virtualios mokymų aplinkos savikontrolės testai.
3. Širdies transplantacijų principai	2		4	4			10	10	Mokslinės ir metodinės literatūros skaitymas, diskusijos grupėse, mokslinės literatūros pristatymas ir pasiruošimas klinikinio atvejo (širdies donoro-recipientų) aptarimui, VU virtualios mokymų aplinkos savikontrolės testai.
4. Kepenų transplantacijų principai	2		4	4			10	10	Mokslinės ir metodinės literatūros skaitymas, diskusijos grupėse, mokslinės literatūros pristatymas ir pasiruošimas klinikinio atvejo (kepenų donoro-recipientų) aptarimui, VU virtualios mokymų aplinkos savikontrolės testai
									aplinkos savikontrolės testai

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

5. Inkstų, inkstų-kasos komplekso, kasos salelių transplantacijos principai	2		4	4			10	10	Mokslinės ir metodinės literatūros skaitymas, diskusijos grupėse, mokslinės literatūros pristatymas ir pasiruošimas klinikinio atvejo (inkstų, inkstų-kasos komplekso, kasos salelių donoro-recipientų radiologiniai tyrimai) aptarimui, VU virtualios mokymų aplinkos savikontrolės testai
6. Ragenos transplantacijų principai	2		4	4			10	10	Mokslinės ir metodinės literatūros skaitymas, diskusijos grupėse, mokslinės literatūros pristatymas ir pasiruošimas klinikinio atvejo (ragenos donoro-recipientų patologiniai tyrimai) aptarimui, VU virtualios mokymų aplinkos savikontrolės testai
7. Kaulinio audinio transplantacijų principai	1		1	1			3	4	Mokslinės ir metodinės literatūros skaitymas, diskusijos grupėse, mokslinės literatūros pristatymas ir pasiruošimas klinikinio atvejo (kaulinio audinio donoro-recipientų laboratoriniai tyrimai) aptarimui, VU virtualios mokymų aplinkos savikontrolės testai
8. Kamieninių kraujodaros ląstelių ir donoro limfocitų (įskaitant modifikuotus) infuzijos bendrieji transplantacijos principai	2		1	1			4	4	Mokslinės ir metodinės literatūros skaitymas, diskusijos grupėse, mokslinės literatūros pristatymas ir pasiruošimas klinikinio atvejo (kamieninių kraujodaros ląstelių) aptarimui, VU virtualios mokymų aplinkos savikontrolės testai.
Iš viso	15		26	26			67	68	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
----------------------	--------------	---------------------	----------------------

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

Darbas seminarų ir pratybų metu auditorijoje	25%	Semestro metu	Studentas geba atlikti ir turi žinių: - paaiškinti ir suprasti ligos patogenezę, reikalaujančią organo/ų transplantacijos; - nustatyti preliminarą diagnozę, kontraindikacijas transplantacijai; - suprasti donoro identifikacijos procesą; - suvokti organų paskirstymo principus, etikos principus ir galiojančius teisinius aktus; - suprasti organo transplantacijos proceso eigą, metodologiją, chirurginę eigą. Planuojamas vertinimas po kiekvieno seminaro ir pratybų: -pasiruošimas (30%)-perskaityta literatūra, atlikti namų darbai, klinikinių atvejų analizė); -dalyvavimas diskusijoje (35%)- klausimai ir atsakymai, argumentai su įrodymais, kolegų idėjų vertinimas; -aktyvumas pratybose (35%)-praktinių įgūdžių demonstravimas, komandinis darbas, iniciatyva ir įsitraukimas. Vertinimo skalė (0-10 balų po kiekvienos sesijos): 9-10 balai- puikus pasirengimas, lyderiavimas diskusijoje, kritinis mąstymas 7-8 balai- geras pasirengimas, aktyvus dalyvavimas, tinkami klausimai 5-6 balai- bazinės žinios, pasyvus dalyvavimas, atsako tik paklaustas 0-4 balai- nepasirengęs, nedalyvauja, nesugeba atsakyti į pagrindinius klausimus Galutinis šio dalies vertinimas bus apskaičiuojamas visų įvertinimų vidurkis. Už praleistą seminarą, turi būti atsiskaitoma ir gaunamas įvertinimas. Jei studentas neatsiskaito už praleistus seminarus, studijų kreditai nesuteikiami.
--	-----	---------------	---

PATVIRTINTA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Tarybos

2026 m. spalio 2 d. Nutarimu

Nr.1.5.40 E-150000-TPN1-272

Simuliacinės praktinės užduotys operacinėje	25%	Semestro metu	Planuojamos 6 simuliacinės užduotys: -donoro vertinimas- smegenų mirties nustatymas, donoro tinkamumo įvertinimas; -organo paėmimas- inksto eksplantacija ant simulatoriaus, perfuzija ir saugojimas -kraujagyslių anastomozė-mikrochirurginė arterijos ir venos anastomozė -back-table paruošimas- kepenų transplantato paruošimas prieš implantaciją -hiperūminis atmetimas-intraoperacinės krizės atpažinimas ir valdymas -pooperacinis valdymas- imunosupresija, komplikacijų atpažinimas Vertinimo skalė (1-5) pagal Dreyfus modelį: 1 (naujokas)-nesugeba padaryti, neatpažįsta struktūrų, nežino tirpalų, nesilaiko protokolo, pažeidžia sterilumą 2 (pažengęs pradedantysis)-padaro netaisyklingai, iš dalies laikosi protokolo, riboti
			sterilumo pažeidimai 3 (kompetentingas) -standartinė prieiga, pagal protokolą, išlaiko sterilumo standartą 4 (įgudęs) -optimali, sklandi, mažai traumuojanti technika, pilnas sterilumas, preciziškas preparavimas 5 (ekspertas) -meistriška, individualizuota, ekspertinis pasirinkimas, neprickaištingas sterilumas Balo subkriterijai: -chirurginė prieiga- balo svoris (20%) -kraujagyslių identifikacija- balo svoris (25%) -aortos kanuliacija- balo svoris (15%) -perfuzija ir tirpalo naudojimas (20%) -organo saugojimas ir transportavimas (10%) -sterilumo išlaikymas (10%) Už praleistą užduotį simuliacinėje operacinėje, turi būti atsiskaitoma ir gaunamas įvertinimas. Jei studentas neatsiskaito už praktines užduotis studijų kreditai nesuteikiami.
Egzaminas	50%	Semestro metu	Egzaminas vykdomas VMA sistemoje. Egzaminą sudaro 40 klausimų (po 5 klausimus iš kiekvienos iš 8 pateiktų studijų dalyko temų (žr. Temos). Vertinimas atliekamas automatiškai pagal teisingų atsakymų skaičių. Egzamino klausimai bus su vienu teisingu atsakymu, balas nebus apvalinamas.

Galutinis pažymys	100%	Semestro metu	Balai gauti: seminarų metu auditorijoje (25%), simuliacinėje operacinėje (25%), egzaminas (50%), galutinis pažymys = seminarų veiklos pažymys × 0,25 + simuliacinių užduočių pažymys × 0,25 + egzamino pažymys × 0,5. Praktinių įgūdžių įvertinimas pagal Dreyfus metodiką konvertuojamas į 10 balų skalę, konversija apibrėžiama šia lygtimi: $X_{10} = 1 + (X_5 - 1) \times [(10 - 1) / (5 - 1)] = 1 + (X_5 - 1) \times 2,25$; X_5 žymi neapdorotą ordininį balą (1–5), priskiriamą pagal Dreyfus modeliu grįstą kompetencijos vertinimo skalę: nuo 1 lygio iki 5 lygio, o X_{10} žymi atitinkamą transformuotą balą standartizuotoje 10 balų skalėje. Taikant šią transformaciją, originalios skalės atskaitos taškai (1, 2, 3, 4, 5) atitinka konvertuotus balus 1,00, 3,25, 5,50, 7,75 ir 10,00, taip išlaikant tikslią abiejų vertinimo priemonių kraštinių reikšmių (minimumas=1, maksimumas = 10) atitiktį. Galutinis pažymys apskaičiuojamas taikant nustatytus vertinimo dalių svorius ir apvalinamas iki sveikojo skaičiaus pagal matematinio apvalinimo taisyklę. Minimalaus praktinių įgūdžių lygmens, kuris pagal Dreyfus modelį atitinka bent 3 (kompetentingąjį) lygmenį, nepasiekimas sąlygoja neigiamą galutinį įvertinimą, nepriklausomai nuo egzamino rezultato.
-------------------	------	---------------	---

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Ashley R. Dennison, Guy J Maddern, Jis Fan	2024	Bailey & Love’s Essential Operations in Hepatobiliary and Pancreatic Surgery	ISBN 9780367468798	CRC Press
Makary MA, Ladner-Drysdale	2008	General Surgery: Review	ISBN 10:097606622X	Lippincott Williams & Wilkins
Harken A.H.	2009	Abernathy’s Surgical Secrets, 6th edition	ISBN 9780323074759	Mosby Elsevier
Papildoma literatūra				
HTTP:ITUNES.APPLE.COM/PODCAST/SURGERY-101/ID293184847	2024	http://www.accesssurgery.com	Videos Free Podcasts	Surgery 101
MA Makary, Ladner-Drysdale; 2nd edition	2008	General Surgery: Review	ISBN 13:9780976066224	Ladner-Drysdale
Stehr et al.	2008	Mont Reid Surgical Handbook, 6th edition	ISBN 9780323082754	Elsevier

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Medicinos fakultetas, tel. 2398700, faks. 2398705, M.K.Čiurlionio g. 21, LT-03101 Vilnius, el. p.: mf@mf.vu.lt
Dokumento pavadinimas (antraštė)	TARYBOS NUTARIMAS DĖL INDIVIDUALIŲJŲ - BENDRŲJŲ UNIVERSITETINIŲ STUDIJŲ DALYKŲ APRAŠŲ TVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-10-02 Nr. 1.5.40 E-150000-TPN1-272
Adresatas	–
Dokumentą pasirašė	Profesorius Eugenijus Lesinskas
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2026-10-02 13:17:28
Registratorius	Profesorius Eugenijus Lesinskas
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2026-10-02 13:17:30
Dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2026-10-02 atspausdino Administratorė Airida Dosinaitė

Nuorašas tikras
Vilniaus universitetas
2026-10-02